

DOMOLJUB

Izšla vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Pismeno številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S priloga:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 6.

V Ljubljani, dne 6. februarja 1913.

Leto XXVI.

Nanrede kmečkega stanu in njegovi sadovi.

V zadnjem članku smo pojasnili, kako se občutno kaže na Angleškem škoda, ker se je po nespametnem gospodarstvu popolnoma uničil mali in srednji kmečki stan. Država ne pridela doma skoraj nič žita. To je tako občutna posledica, da se v angleški javnosti čujejo naravnost glasovi, da bo vsled tega angleška država propadla. Neki list, ki izhaja v Sidneju v Avstraliji, je prinesel nedavno sliko z naslovom »V dolini mrtvih držav«. Na sliki se vidi jo v smrtni senci zastopniki Asircev, Babiloncev, Rimljanov, Obrov in drugih velikih narodov, ki jih ni več. Med njimi sta tudi Anglež in Avstrija. Anglež toži o svojem propadu tako-le: Premalo smo se brigali za to, da bi pridelali doma dovolj živeža, in zanemarjali smo podporo poljedelskega dela, zato smo prišli v to dolino. Avstrijec pa pravi: Jaz sem pa preveč izdal za vojaške potrebe, za obrambo svoje domovine. Ta slika ima marsikaj zdravega jedra v sebi. Četudi angleška država ni še tako blizu propada, kakor trdijo taki črnogledi, je vendar popolnoma gotovo, da razmere na Angleškem glede preskrbovanja potrebnega živeža za domače prebivalstvo, niso zdrave. Že zadnjič smo pokazali, da angleški najemniki zvrčajo poglavitno krivdo za to reč na to, ker niso samostojni gospodarji na zemljiščih, ki jih obdelujejo.

Pri nas imamo še hvala Bogu ohranjen kmečki stan. Veliko jih je pač od tistega časa, kar so se pokazale hude težave za kmeta, ušlo z doma-

čih tal iz vasi in sel v mesta in daljne prekmorske dežele. Po mestih tarnajo delavci, da ne dobe stanovanj; po kmetih imamo pa marsikje prazne hiše. Vkljub temu, da kmetu manjka delavcev, manjka denarja, je vendar stara močna ljubezen do domače zemlje vzdržala kmeta na njegovem gruntu. Naša dolžnost pa je skrbeti, da tudi v bodočnosti ohranimo sebi in domovini neobhodno potrebni kmečki stan. Če bi se imeli ponoviti tisti žalostni časi, ki so se pričeli nekako pred 40 leti in ki so se vsled višje cene lesa in živine nekaj zboljšali v zadnjih letih, potem bi tudi mi morali z žalostjo priznati, da našemu malemu in srednjemu kmetu klenka smrtna ura. Nekoliko se je, kakor smo rekli, zadnja leta odsopel in že vidimo, kako se na kmetih vzbujajo novo, veselo, upanja polno življenje. Stare, nizke, vlažne hišice in bajte se podirajo in mesto njih vstajajo lepi, zračni, prostorni kmečki domovi. Nesnažni, nizki hlevi brez zraka in brez svetlobe se rušijo in namesto njih grade za živino zdrava, lepa bivališča, v katerih je veselo delati. Skrbí se za dobro pitno vodo za ljudi in živino in s tem se zajezujejo krute kužne bolezni, ki so v prošlih časih zahtevale neštivilne žrtve. Koze, vročinska bolezen in druge tem podobne nalezljive bolezni imajo vsled splošnega napredka v gospodarstvu vedno manj moči. Jetika je pač še kruta in neusmiljena morivka našega ljudstva, ne samo po mestih nego tudi na kmetih. Izkušnja pa uči, da jetiko zanašajo na kmete zlasti od drugod. Ta jo prinese od vojakov, drugi iz rudnikov, dekle iz naporne, zdravi nevarne mestne službe; mnogo se je tudi zanese po ljudeh, ki se bolni vračajo iz Amerike. Ko bi se torej dalo zavreti izseljevanje ljudi s kmetov, bi se s tem tudi precej zajezila deroča reka,

ki zda, podira večinoma v najlepših letih jetične ljudi. Življenje na kmetih je postalo vsled gospodarskega napredka že zdaj bolj zdravo, obenem pa tudi bolj prijetno in veselo. Bere se več, društveno življenje se lepo razvija in daje mladini priložnost za izobrazbo in pošteno zabavo. Zadruga združujejo kmečko ljudstvo v močne in za velika dela sposobne zveze. Re-vež, ki je navezan le na-se, je povsod boječ, sumljiv in sebičen. Združevanje podira te slabe lastnosti in obenem tudi budi duha stanovitne ljubezni, ki išče in tudi najde pripomočkov za vse, ki trpe, za vse, ki jih tare kaka težava. Z združenimi močmi se ustanavlja pri nas vedno več občinskih hiralnic za stare onemogle ljudi, ki dobe v njih miren kotiček, kjer lahko brezskrbno čakajo zadnje ure. Vedno več se skrbi za sirote in zanemarjene otroke, ki jim domača družina neče ali ne more dati potrebnega varstva in vzgoje. Zadnji čas se je začelo tudi misliti na bolnike. V Ljubljani smo imeli že dva tečaja za bolniške strežnice. Dekleta, ki so se izučile v njih, bodo gotovo doma bolnikom v veliko korist. Prav s posebnim veseljem moramo povdarjati, da je gospodarski napredek obrnil splošno pozornost na pomen kmečke žene in gospodinjne. Gospodinske šole in gospodinjiski tečaji nam to lepo dokazujejo. »Domoljub« sme temu pristaviti, da je tudi on s svojo prilogo »Naša gospodinja« veliko pripomogel, da so se začeli svitati tudi za žensko izobrazbo na kmetih in za povzdigo pomena kmečke žene in gospodinjne boljši časi.

Komaj je torej kmet nekoliko ložje zadihal, pa že cvete bujno življenje na kmetih in obeta prihodnjemu rodu najlepših časov. Iz tega vidimo, koliko zdrave moči ima naš kmečki stan. Jasno nam je pa tudi, da moramo vse

storiti, da se kmetu razmere ne poslabšajo, marveč, da bo gospodarski napredek od dne do dne večji, in da se s tem zagotovi obstoj čilega, čvrstega, premožnega malega in srednjega kmečkega stanu in z njim obstoj in napredek naše domovine.

Katol. Slovenci: v Rim!

Konstantinski cerkveni jubilej.

Letos je neke vrste jubilejno leto za ves katoliški svet. Krščanstvo obhaja 1600. letnico, odkar je rimski cesar Konstantin Veliki dal prej krvavo preganjanemu, z vso silo zatiranemu in v katakombah skritemu krščanstvu pravico javnosti in popolno svobodo. V hvaležni spomin tega velikega svetovnega dogodka se bodo letos obhajale slavnosti po vsem katoliškem svetu. V Rimu še prav posebno.

Rimski slavnostni odbor je objavil sledeči slavnostni program:

1. V bližini milvijskega mostu, kjer je premagal cesar Konstantin Maksencija, se postavi nova cerkev, spomenik, ki naj bi klical poznim rodovom v spomin one spomina vredne dogodke in bi obenem zadoščal verskim potrebam ondi nastalega novega predmestja.

2. Povsod, v Italiji in izven nje, se priredijo zahvalne pobožnosti in posebne slavnosti, ter se poskrbi za izdajo znanstvenih poljudnih spisov, ki bi se nanašali na te velike zgodovinske in verske dogodke ter bi pokazali, kolikšnega pomena da so.

Program slavnosti v Rimu samem se glasi:

30. marca: Euharistična slavnostna procesija od katakomb sv. Domitile po hodnikih sv. Kalista k baziliki sv. Sebastijana; tu Te Deum in blagoslov z Najsvetejšim.

Od 6. do 13. aprila (od 2. do 3. nedelje po Veliki noči). Slavnostna osmina v lateranski baziliki z izpostavljenjo prastaro sliki Odrešenika »Acheropita«. V posameznih dnevih (dopolodne) dospejo romarske čete mladeniških organizacij iz Rima in Lacija, bratovščine, kongregacije in cerkv. redovi rimskih župnij in raznih tujih narodnosti. — Vsak dan popoldne pridiga en škof, en kardinal pa eni litanije z blagoslovom. 2. nedeljo (po Veliki noči) je ob desetih pontifikalna sveta maša po grškem obredu, 3. nedeljo pontifikalna sveta maša, ki jo daruje kardinal-naduhovnik na papeževem oltarju. Te svete maše se udeleži papežev dvor, diplomatski zbor, nadškofje, škofje in prelati, rimska kapiteljska in farna duhovščina. Popoldne po pridigi Te Deum in kardinal - protektor centralnega odbora da sv. blagoslov z Najsvetejšim.

20. in 27. aprila (4. in 5. nedelja po Veliki noči). Spominska slavnost (20. v cerkvi sv. Petra, 27. v cerkvi sv.

Pavla) po obredu za praznik apostolov sv. Petra in Pavla. Pontifikalna sveta maša na papeževem oltarju, pontifikalne večernice, izpostavljenje relikvij, Te Deum; blagoslov z Najsvetejšim.

2., 3., 4. maja: Slavnostna tridnevica v cerkvi Santa Croce (Sv. Križa). Vsak dan pontifikalna sveta maša in pontifikalne večernice, izpostavljenje relikvij Kristusovega trpljenja, cerkveni govori, litanije z blagoslovom, zadnji dan Te Deum.

11. maja (binkoštna nedelja): Papeževa sveta maša v cerkvi sv. Petra. Zvečer bodo pročelja cerkev sv. Petra, Lateranske in S. Maria Maggiore ter vsi križi na cerkvah in zvoniki v Rimu in Laciju razsvetljeni.

18. in 25. maja, 8. junija, 31. avgusta: Spominska slavnost 18. maja pri sv. Neži, 25. maja pri sv. Lovrencu, 4. junija v cerkvi sv. Petra in Marcelina, 31. avgusta v Albano Laziale. Sprevod Marijinih hčera in katoliških ženskih društev. Pontifikalna sveta maša in večernice; euharistična procesija, izpostavljenje relikvij, pridiga, Te Deum, blagoslov z Najsvetejšim.

6., 7., 8. decembra: Zahvalna tridnevica v cerkvi Marije Snežnice. Izpostavljenje bogesijanske Marijine podobe, pridige, pontifikalna sveta maša na papeževem oltarju in pontifikalne večernice (8. decembra), Te Deum in blagoslov z Najsvetejšim.

III. slovensko romanje v Rim.

Ob priliki tega jubileja se izvrši tretje slovensko romanje v Rim. Tako se menda sme imenovati potovanje, ki se namerava napraviti na pomlad v večno mesto. Slovenci so sicer že večkrat romali v Rim; toda v prejšnjih letih bolj v družbi z drugimi narodnostmi. Popolnoma samostojno romanje so napravili v letih 1893. in 1900. Od takrat dalje — tega je že 13 let — ni bilo skupnega romanja v Rim. Čas je torej, da se zopet enkrat odpravimo tja in da se poklonimo slavno vladajočemu očetu katolištva, Piju X.

Romarski vlak bo odšel iz Ljubljane v ponedeljek, 7. aprila, popoldne. Nazaj v Ljubljano pridejo v petek, 18. aprila zvečer. Prenočevalo se bo tja grede v Florenci, nazaj grede v Benetkah.

V Rim se peljejo po gorenjski železnici Trbiž—Ponteba ter nadaljujejo Padova — Bolonja — Florenca — Rim. Nazaj pa: Assisi — Loreto — Bolonja — Benetke — Ponteba — Trbiž — Ljubljana. Primorci bodo pa vstopili in izstopili v Vidmu. Železnica od Gorice do Vidma stane okoli dveh kron.

V Padovi ostanejo 4 ure, Bolonji 3 ure, Florenci 14 ur. V Rimu ostanejo 6 dni in pol ter 7 noči, v Assisi 6 ur, Loreti 4 ure in v Benetkah 15 ur.

Cena vožnje in oskrbe je: I. razred 250 K, II. razred 200 K, III. razred 130 K. Oni Primorci, ki bodo vstopili šele v Vidmu, bodo plačali: za III. razred 5

kron, za II. razred 8 K, za I. razred 10 kron manj kakor drugi.

V teh cenah je obsežna voznina po železnici tja in nazaj, trikratna hrana na dan, računajoč od Bolonje do vstevši Benetk ter prenočišča v Rimu, Florenci in Benetkah. Prevoz prtljage v Rimu in Florenci od kolodvora do hotelov in nazaj.

Zglaševanja se pošiljajo na naslov: Odbor za rimsko romanje, Ljubljana. — Zadnji rok za zglaševanje je Velika noč, 23. marca.

Poskrbelo se bo, da se bodo tisti, ki bodo hoteli iti v Neapelj ali na Malto, lahko vozili od Rima dalje nazaj z isto karto. Cena zanje pa je kakor za druge.

Upanje je, da homo pri svetem očetu posebej sprejeti. Na vprašanje v Rimu, ali bi sprejeli nas in naše Orle posebe, je prišel odgovor, da naj le pridemo, bomo že sprejeti; naj se dela na to, da se bo v častnem številu udeležilo romanja naše moštvo! Agitacija za udeležbo naj se razvije takoj z vso vneto! Samo dva meseca je še časa. Z velikonočno nedeljo se priglašanje sklene.

PRED NOVO VOJNO NA BALKANU. — PREMIRJE ODPOVEDANO.

Zavezniki končali pogajanja. Odpoved.

Delegatom balkanskih zaveznikov je bilo neuspešnih pogajanj v Londonu že davnej odveč. Skušali so že prenehati s pogajanj, ki so jih Turki kar naprej zavlačevali, a na željo evropskih velikih držav niso tega storili. Zadnji prevrat na Turškem pa je napravil potrpljenju konec. Ker se ne da na Turka nič zanesti, sklenili so po kratkem posvetu delegatje, da pogajanja končajo. Sestavili so 28. januarja posebno noto in to je srbski delegat Novakovič izročil turškemu zastopniku Rešid-paši.

Za odpoved pogajanj so bili vsi, predvsem pa Bulgari. Srbi so se nekoliko obotavljali, a so se po posvetu s svojo vlado vendarle tudi pridružili drugim.

Slovo od Londona. Delegati odpotovali.

Delegatje so povečini vsi takoj odpotovali v domovino. Le nekaj jih je še ostalo, da so na razpolago pri konferencah poslanikov evropskih velesil.

Predno so odšli, izročili so angleskemu zunanjemu ministru sir Greyu prepis tiste note, s katero so Turkom odpovedali premirje. Posebej so se še na slovesen način zahvalili angleški vladi, da jih je bila tako prijazno sprejela.

Premirje odpovedano. Kdaj bi se začela spet vojna?

Po odhodu delegatov je vse nestrpno pričakovalo, kaj store Bulgari. Ali odpovedo tudi premirje in začno spet z vojno ali ne? In Bulgari res niso čakali. Odločno

so sklenili odpovedati premirje. Ministrski svet je dal nalogo odpovedati premirje vrhovnemu poveljniku Savovu že dva dni po končanih pogajanjih.

Vojna bi se imela potemtakem pričeti dne 3. februarja zvečer, ker mora biti premirje štiri dni prej odpovedano.

Dnevno povelje generala Savova. Savov šefket-paši.

Bulgarski general Savov je brž ukrenil vse potrebno, da se prične znova krvavi ples in da vržejo Bulgari Turke čisto iz Evrope. Izdal je na armado dnevno povelje, v katerem pravi, da je hotel sovražnik s potezo peresa izbrisati, kar so bulgarski junaki osvojili v veličastnih in krvavih bojih pri Lozengradu in Luleburgasu. Teža pa da Bulgari ne morejo pustiti nekaznovanega. Končno pravi vojakom: Pripravite se na nove zmage!

Sporočil je obenem Turkom, in sicer vojnemu ministru šefket-paši, da je premirje končano. Turek je odgovoril, da je vzel to mirno na znanje.

Kako sodijo v Sofiji o nadaljni vojni?

Listi poročajo, da vplivni krogi v Sofiji na Bulgarskem o novi vojni tako-le sodijo: Bulgari niso mogli z odpovedjo premirja čakati. Tak oborožen mir namreč stane malo manj kot vojna. Mudilo pa se je vojaštvu že tudi domov, ker se bo na Bulgarskem začelo poljsko delo. — Odpoved premirja bo morda Turke še v zadnjem trenutku izpametovala. Če pa se le začne vojna, bo kratka. Bulgari vzamejo Odrin in če bo treba korakajo tudi v Carigrad. Zagotovili pa so si tudi zadostno denarno pomoč za slučaj, če bi vojna kaj dalje trajala.

Ali je še kaj upanja na mir? Danev. Srbi.

Odkar je odpovedano premirje, postalo je upanje na mir silno majhno. Dasi so Turki brž po odpovedi precej odnehali, vendar izjavljajo Bulgari, da ne odnehajo, če vsega ne dosežejo. Danev je izjavil, da morajo Turki Odrin in Egejske otoke brezpogojno prepustiti, če ne bo miru. Odstopiti bi pa morali Turki to prej, predno počne prvi strel, kesneje bodo bulgarski pogoji drugačni.

Srbski poslanik Jovanovič pa je še zadnji čas izrekel upanje, da se ohrani mir. Mnogo upajo diplomatični krogi od nastopa velevlasti.

VESTI IZ TURČIJE. — POPOLNA ZME-DENOST.

Odgovor na noto velesil miroljuben.

Kakor smo poročali, so mladoturki vrgli prejšnjo vlado v trenotku, ko je hotela izročiti Bulgarom Odrin, da bi se mogel skleniti mir. Človek bi mislil, da bodo ti bojevitni mladoturki sedaj udarili brž na Bulgare. Pa ne. Sestavili so na pritisk velesil brž po odpovedi mirovnihih pogajanj odgovor na noto velesil v silno miroljubnem tonu. Pripravljani so, da odstopijo en del Odrina, da jim le sveti del mesta ostane, pa tudi glede egejskih otokov naj bi velesile uredile. Splošno pa je kljub miroljubnosti odgovor nejasen in ne zadovoljni ne Bulgarov in ne velesil. Dasi so pripravljani Turki spet na pogajanja, bodo morali

vendar svoje obnašanje zagovarjati najbrž z orožjem.

Nov korak velesil za ohranitev miru?

Velesile so med seboj čisto needine. Trozveza in tripelententa si vedno nasprotujeta, zato tudi ne pritisnejo s silo na Turke. Vendar pišejo, da poskusijo velevlasti z mirnim opominom k miru doseči, da na obeh sovražnih straneh odnehajo. Uspeha od takega koraka ni pričakovati, ker se needinih držav zlasti Turki ne bodo bali, ker mnoge z njimi drže.

Mladoturška strahovlada. Prisišno posojilo.

Mladoturki so začeli gospodariti prav po svobodomiselnim maniri. Pometali so v ječe vse veljavnejše svoje nasprotnike. Tiste, ki se jih radi ljudstva ne upajo vreči v ječe, imajo zastražene doma. Celo prejšnjega sultana hočejo spet prepeljati naprej v Brusu v Mali Aziji. Tudi v armadi so izvršili velike izpremembe. Odstavili so generale, ki so bili s staro vlado in nastavili svoje pristaše.

Velikansko skrb imajo Turki radi denarja. Nihče namreč Turčiji, posebno mladoturški vladi, noče nič posoditi. Ponujajo silno ugodne pogoje denarnim zavodom, a nihče ne zaupa Turku. Mladoturki mislijo menda v tej zadregi poseči po zadnjem sredstvu, po prisilnem notranjem posojilu. Kar naložiti hočejo državljanom, koliko morajo državi posoditi.

Nered in upor v armadi pri Čataldži.

Tudi turško vojsko pred Čataldžo so zadnji dogodki vznemirili. Posebno častniki, ki so pristaši stare vlade, so strašno nejevoljni na mladoturke. Očitajo jim, da so umorili Nazim pašo, vrhovnega poveljnika. — Prišlo je že do bojev med oficirji ene in druge stranke, kjer bi bilo mnogo mrtvih. Poveljnik Abuk paša je menda celo izjavil, da bo korakal s svojimi četami v Carigrad, da napravi red. — To niso posebno dobra znamenja za Turke v prihodnji vojni.

MEDNARODNI POLOŽAJ.

Avstrija in Srbija se zblížujeta.

Avstrijsko-srbsko razmerje se zboljšuje in kakor vse kaže, je upati na mirno rešitev. Srbski poslanik Jovanovič, ki je bil posebej zato poslan na Dunaj, da uredi napete razmere med obema državama, je po poročilih iz Beograda dosegel velike uspehe. Srbija da v gospodarskem oziru Avstriji mnogo olajšav, pričakuje pa povoljne rešitve vprašanja meja.

Lastnoročno pismo našega cesarja ruske-mu carju.

Dunajski poluradni list »Fremdenblatt« poroča, da se poda v bližnjih dneh v Petrograd princ Hohenlohe, da poda cesarjevo lastnoročno pismo ruskemu carju. To občevanje med obema vladarjema smatrajo za najboljšo znamenje, da so nevarnosti vojne vsaj v glavnem odstranjene. — Da je napetost v mednarodnem položaju pojenjala, priča tudi izjava našega domobranskega ministra, da bo odpustil precej vojaštva domov.

DRŽAVNI ZBOR.

Zakon proti nalezljivim boleznim.

V državni zbornici je bil te dni v razpravi zakon proti nalezljivim boleznim, ki določa, kaj je storiti v slučaju, če se kje pojavijo kužne, nalezljive bolezni. Zakon našteva 17 takih bolezni in odreja jako stroge kazni, če ne store občine in posamezniki, kar zahteva zakon. Dasi je zakon potreben in sam po sebi dober, ima vendar določila, ki so vzbudila odpor. Posebno kazni so previsoko odmerjene. Kmečki poslanci so dosegli po dolgi razpravi, da so črtali nekatere prestroge odredbe. Izmed Slovencev je govoril o stvari dr. Jančkovič.

Iz odsekov. Davek od vžigalic.

Finančni odsek že več mesecev išče virov novih dohodkov. Sedaj obravnava ureditev osebnodohodninskega davka. Sprožena je bila med obravnavo misel, da bi se vpeljal davek na vžigalice. To imajo že v mnogih državah in že večkrat se je govorilo, da se tudi pri nas upelje. Vlada ima menda pripravljen že načrt zakona.

Zadoščenje Slovincem. Dr. Krekov referat.

Zadnjič smo sporočili, da je narodnogospodarski odsek za štiri tedne odložil razpravo o državni centralni zadružni banki, ki so se posebno naši zanjo zavzeli. Sedaj pa je isti odsek vzel svoj sklep nazaj in s tem dal Slovincem zadoščenje.

Dr. Krek je o stvari sestavil jako temeljito poročilo za odsek, v katerem dokazuje potrebo take banke, da more priti tudi zadružni zavod do večjih vsot denarja. Posebno je opozoril, da povsod, celo pri naših sosedih Srbih in Bulgarih več store za zadružništvo kakor pri nas.

NEMŠKI KANCLER DOBIL NEZAUP-NICO.

Pred leti so na Nemškem sklenili liberalci postaviti, po kateri morejo Nemci Poljakom kratkoma za gotovo vsoto vzeti posestvo, če ti dovolijo ali ne. O vnebovpijoči krivici take postave bi bilo preveč govoriti. V tem so si podobni Nemci in Turki, da zatirajo Slovane, ker tako postopanje je hujše kot turško, ker nosi videz postavnosti. — Prvi udarec za to krivičnost je vlada oziroma kancler dobil te dni v državnem zboru. Sedanja večina državnega zbora mu je namreč na Predlog Poljakov izrekla z velikansko večino glasov nezaupnico, ker je to krivično postavo začel izvrševati. Nezaupnico so mu izrekli Poljaki, katoličani v stranki centra in tudi socialni demokratje.

Listek

V deveti deželi.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

PRVO POGLA-VJE.

Konzulova povest.

Teden dni je minulo, odkar sem pokopal svojega ubogega sina Henrika in nekega večera sem sedel v svoji so-

bi, zatopljen v misli, ko se je naenkrat oglasil zvonec na zunanjih vratih. Sam sem jih hitel odpirati, in glejte, pred menoj sta stala moja stara prijatelja Sergij Vojnovič in kapitan Marko Tomič. Peljal sem ju v vzprejemno sobo, kjer smo sedli okrog velikega kamina, v katerem je veselo plapolal ogenj, kakor se še prav dobro spominjam.

»Taj lepo je od vaju, da me enkrat obiščeta,« sem začel; »slaba pot v tem snegu, kajne da?«

Onadva pa sta molčala, le Sergij Vojnovič si je nabasal pipo in si jo prižgal z egorkom iz kamina. Ko se je pri tem sklonil k ognju, je plamen veselo vzplapolal ter močnejše razsvetlil bližnjo okolico. Miren, mogočen obraz, izrazite poteze, velike sive oči, rumena brada in lasje — vse v resnici tako, da je vzbujalo občudovanje. In kakršno je bilo njegovo obličje, taka je bila i postava. Ne vem, da bi kdaj videl širje rame ali krepkejša prsa. Sergij Vojnovič je tako obilnega života, da njegova postava ni videti posebno vitka, dasi meri v višekost šest čevljev in dva palca. Ko sem zrl nanj, mi je nehote prišlo na misel, kako čudno je nasprotje med mojo majhno suho in njegovo orjaško polno postavo. Predstavljamte si majhnega, suhljatega človeka z rumenim obrazom, v starosti trinšestdesetih let, z drobnimi rokami, velikimi rjavimi očmi, s kratko ostrizenimi osivelimi lasmi, človeka, ki tehta z obleko vred komaj osemindeset kilogramov — pa si boste mogli ustvariti nekako podobo Petra Borovskega, ki ga navadno imenujejo lovec Borovski, a i kakor mu pravijo afriški domačini: Makumazan.

Dalje je bil tukaj Tomič, ki ni podooben nobenemu izmed naju, ampak je majhne čokate postave, svitlih črnih oči, z monokljem v enem očesu. Dejal sem čokate postave, a ta izraz je zelo mil. Žal mi je, da moram reči, da se je Tomič zadnja leta tako zelo odebelil, da že ni bilo več lepo. Vojnovič mu vedno pravi, da prihaja to od brezdelja in preobilne hrane, in Tomiču cela stvar ni nič prav vseč, dasi dejstva ne more utajiti.

Molče smo sedeli tam, nato pa sem poiskal vžgalico ter prižgal svetilko, ki je stala pripravljena na mizi; mrak je namreč začel postajati vedno bolj temoten in neprijeten, kar občuti človek zlasti tedaj, če je komaj pred tednom dni pokopal up svojega življenja. Nato sem odprl vzdano omaro ter vzela iz nje steklenico viskija, nekaj majhnih kozarcev in vodo. To vedno rad storim sam, ker je zame nekaj vznemirljivega, imeti neprestano koga poleg sebe, prav kakor bi bil osemnajst mesecev staro dete. Ves ta čas sta Sergij in Marko Tomič molčala; očitno sta obadva čutila, da nimata besede, ki bi mi mogla dobro deti; zadovoljila sta se s tem, da sta me tolažila s svojo navzočnostjo in neizraženim sočutjem. To pot sta me obiskala šele drugič po pogrebu. In mimogrede naj omenim, da v uri nesreče najdemo to-

lažbo v navzočnosti drugih oseb, in ne v njihovem govorjenju, ki nas prepogosto le še bolj vznemirja.

Sedela sta in kadila in pila viski z vodo, jaz pa sem stal poleg ognja in prav tako kadil in zrl nanja.

Naposled sem izpregovoril. »Stara moja prijatelja,« sem dejal, »kako dolgo je tega, odkar smo se vrnili iz dežele Kukuana?«

»Tri leta,« je rekel Tomič. »Zakaj pa vprašaš?«

»Zaradi tega, ker menim, da že dovolj časa živim med olikanim, civilizovanim svetom; namenjen sem iti nazaj v Afriko.«

Sergij je nagnil glavo vznak in se imenitno nasmejal. »Kako sila čudno,« je rekel, »kaj Tomič?«

Tomič me je skrivnostno pogledal skozi svoj monokelj in zamrmral: »Res čudno — jako čudno!«

»Ne razumem vaju,« sem se oglašil in pogledal enega pa drugega, kajti nisem prijatelj skrivnosti.

»Ne razumeš, stari dečko?« je dejal Sergij. »No, potem ti pojasnim celo stvar. Ko sva bila s Tomičem na poti k tebi, sva imela med seboj nek pogovor.«

»Če je bil Tomič v družbi, sta ga gotovo imela,« sem pripomnil porogljivo, kajti Tomič sila rad govori. »Ali o čem pa?«

»Kaj misliš?« je vprašal Vojnovič. Zmajal sem z glavo. Čisto nemogoče je bilo, da bi mogel jaz vedeti, o čem je govoril Tomič. Ta vam govori o vseh mogočih in nemogočih stvareh.

»No, da ti povem: govorila sva o nekem majhnem načrtu, ki sem ga jaz skoval, namreč da bi midva s teboj vred, če te je volja, pobrala naše stvari in se zopet podala na pot v Afriko.«

Kar poskočil sem pri teh besedah. »Ali res!« sem vzkliknil.

»Res, prav res, in Tomič je istih misli; ali ne, Marko?«

»Skoraj da,« je odgovoril ta gospod.

»Torej poslušaj, stari dečko,« je nadaljeval Sergij precej živahno. »Tudi jaz sem se naveličal tega življenja; do sitega sem se naveličal nič drugega delati nego igrati gospoda v deželi, kjer so kar siti gospodov. Že leto dni sem tako nemiren kakor star slon, ki voha nevarnost. Vedno se mi sanja o kukuanski deželi, o Gaguli in Salomonovih rudnikih. Povem ti, da postanem žrtev nekega skoraj nerazumljivega hrepenenja. Naveličal sem se do dobrega streljati fazane in jerebice; rad bi šel zopet nad kako večjo divjačino. Saj poznaš tako čustvo, ako je človek okusil brandi (žganje) z vodo, postane mleko za njegovo grlo neokusno. Tisto leto, ki smo ga preživeli tam v kukuanski deželi, se mi zdi toliko vredno, kot vsa ostala leta mojega življenja. Reči moram sicer, da je vse to nezadovoljstvo malo neumno, a ne morem si pomagati. Hrepenim, da bi šel tja, in kar je še več, jaz tudi nameravam iti.«

Prenehaj je nekoliko, nato pa zopet nadaljeval. »In čemu neki ne bi

šel? Nimam žene, nimam starišev, nimam otrok, da bi me držali nazaj. Če se mi prigodi kaj človeškega, preide plemstvo na mojega brata Jurija pa njegovega fanta, kar se naposled itak zgodi v vsakem slučaju. Moja oseba nima nobene važnosti za nikogar.«

»Oj,« sem rekel jaz, »vedno sem si mislil, da prideš prej ali slej do tega. Kaj pa ti, Tomič, kakšen vzrok imaš pa ti, da bi šel tako rad na pot? Ali imaš katerega?«

»Imam,« je rekel Tomič slovesno. »Nikdar ne storim ničesar brez vzroka. Ni vzrok ženska — to se pravi, če je, ampak več njih.«

Zopet sem ga pogledal. Tomič je tako neznanško lahkomišeln. »No, kaj pa je?« sem ga vprašal.

»Da veš, če bi v resnici rad vedel, dasi prav nerad govorim o kočljivih in docela osebnih zadevah, ti pa povem: preveč se debelim.«

»Kar tiho, Tomič!« se oglasi Vojnovič. »Ti, prijatelj Borovski, nama pa sedaj povej, kam bi nama nasvetoval iti.«

Prižgal sem si pipo, ki je bila ugasnila, in vprašal:

»Ali sta vidva kdaj čula o gori Kenia?«

»Ne poznam tega kraja,« je odvrnil Tomič.

»Ali sta kdaj slišala o otoku Lamu?« sem vprašal dalje.

»Ne. Stoj, — sem — ali ne leži kakih 300 milj severno od Zanzibarja?«

»Da. Zdaj pa poslušajta. Jaz svetujem sledeče: da odpotujemo do otoka Lamu, odtod pa kakih 250 milj v notranjo deželo do gore Kenia; od gore Kenia dalje do gore Lekakisera, zopet kakih 200 milj ali vsaj približno toliko, dalje od nje pa dosedaj še ni prišla noga belokožca, kolikor je meni znano. In po. em, če se nam posreči priti tako daleč, pa naravnost v neznane notranje dežele. Kaj pravita k temu prijatelja?«

»Velikanski načrt to,« je menil Sergij Vojnovič.

»Prav imaš,« sem odgovoril, »res je tako. Ali jaz sem ravno mnenja, da mi trije baš iščemo nekaj takega. Naveličali smo se svojih dosedanjih razmer in okoliščin, hrepenimo po izpremembi, in gotovo je, da jo dobimo tukaj. Celo svoje življenje sem želel videti te kraje in sedaj sem resno sklenil, da jih posetim, predno me pobere smrt. Smrt mojega sina je pretrgala poslednjo vez med menoj in civilizacijo in zaradi tega bi rad nazaj v nekdanje divjine. Pa povem vama še nekaj drugega. Leta in leta sem že čul govorice o nekem belem plemenu, o katerem se sodi, da biva nekje v tistih krajih, in mika me pogledati, koliko je na tem resnice. Ako hočeta z menoj, dobro; če ne, grem sam.«

»Jaz sem tvoj, dasi ne verujem v tisto tvoje belo ljudstvo,« je rekel Sergij Vojnovič, vstal ter mi položil roko na ramo.

»Jaz tudi,« je pristavil Tomič. »Tako se pričnem pripravljati. Na vsak

način pojedemo do gore Kenia, pa tudi do one, ki ima ime, da ga skoraj ni mogoče izgovoriti, in poiščemo nazadnje tisto bele plemo, ki ga ni, kar je pa seveda meni vseeno.»

»Kdaj pa misliš, da bi kazalo odriniti?« je vprašal Sergij.

»Danes čez mesec dni, in sicer s parnikom britsko-indijske parobrodne družbe. O belem plemenu pa, ti prijatelj Tomič, nikar ne trdi tako samozavestno, da ga ni. Kdo ve. Spomni se je na Salomonove rudnike!«

(Dalje prih.)

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

Pot naslednjega dne je bila slaba in hoja težavna in naporna. Mnogi s plenom obloženi vozovi so se komaj še pomikali dalje; mnogo se jih je potrolo, in ker je bilo tudi glede drugih pričakovati istega, so sklenili jih olajšati in pometati vse nepotrebne reči na cesto. Jaz sem se ta dan nahajal pri zadnjih stražah in sem vsled tega prišel mimo vseh reči, ki so bile pometane z vozov. Pot je bila v resnici kar posejana s slikami, lestenci in knjigami. Dalje kakor eno urg sem se mudil s tem, da sem pobiral bogato vezane knjige, pokukal vanje in jih zopet metal v stran.

Poleg drugega sem imel ta dan srečo, da sem dobil toplo medvedjo kožo, ki jo je neki vojak našega oddelka, kakor je pravil, vzel z razbitega voza, ki je bil obložen s kožuho. Kmalu nato mi je pa došla žalostna novica, da nas je zadela občutna izguba: razbil se je voz našega marketenderja, in z njim je šlo po vodi še ono malo živca, kar smo ga imeli seboj, kakor tudi srebrna skleda, s katero je bilo v zvezi toliko prijetnih, sladkih spominov.

Dne 30. oktobra smo dospeli v Vjasmo, »žganjarsko mesto«, kakor so ga nazivali naši vojaki zaradi obilnega žganja, ki so ga našli, ko so marširali proti Moskvi. Cesar se je nastanil v mestu, polk je pa korakal dalje, ker je imel že pred mestom daljši počitek. Med tem počivanjem sem naletel na portugalskega podčastnika, ki mi je pravil, da je pridelen oddelku kakih 800 ruskih vjetnikov in da hočejo ti reveži od lakote drug drugega požreti, to je, kakor hitro kateri izmed njih umrje, ga razrežejo in med seboj razdele. Ker mu tega nisem hotel verjeti, je menil, naj stopim z njim kakih sto korakov in se prepričam na lastne oči, da govori resnico; razume se, da tega nisem hotel storiti. Čez nekaj dni sem čul, da so vse vjetnike izpustili, ker jih niso mogli več dalje preživljati.

Pri nas je bilo tudi že nekaj dni sem konjsko meso naša edina hrana, mraz pa je bedo še pomnoževal. V svoji malhi sem imel sicer še malo porcije

riža, a se ga nisem upal dotakniti, ker sem izprevidel, da nas čakajo še hujši dnevi.

Lakota in mraz sta začela vplivati tudi na duha in voljo možva. Mnogi so zaostali, da se ogrejejo pri ognjih, katere so drugi pri svojem odhodu pustili. Zaradi tega so že 1. novembra iz podčastnikov stvorili malo četo, ki naj bi skrbela za zaostale. Tudi jaz sem bil med temi in poveljnik me je poslal okrog k vojakom najrazličnejših polkov, ki so sedeli okrog ognjev in pekli kose konjskega mesa, ki so jih imeli nataknjene na sabljah. Pozval sem jih, naj se dvignejo in nam slede, a odvrnili so mi, da ostanejo na mestu, dokler se ne nasitijo. Velika večina teh zaostalih je padla v roke sovražniku ali drugače poginila.

ŠESTO POGlavJE.

Dorogobuš. — Mali dogodki. — Lakota in mraz.

Dne 3. novembra smo se ustavili pri Slavkovem. Cel dan smo v naši levi strani opazovali oddelke ruske konjenice. Proti večeru so se nam pridružili nekateri gardni polki, ki so bili ostali do sedaj nekoliko za nami.

Dne 4. smo po zelo naporni poti dospeli do Dorogobuša. Tudi to mesto je imelo med nami svoje posebno ime: imenovali smo ga radi velikanskih zalozelja, ki smo ga našli tam, »zeljnato mesto«. Ob sedmih zvečer smo bili oddaljeni še celi dve uri od mesta in napeti smo morali vse svoje moči, da smo prišli do cilja, kajti sneg nam je silno obteževal hojo.

Bilo je že po enajsti uri, ko smo se umirili in se spravili k počitku, ali bolj rečeno, ko smo se razkropili, da si vsak po svojih močeh poišče zavetje do jutra. Pod podrtinami pogorelih hiš smo našli sicer drv dovolj, da smo mogli zakuriti in ogreti svoje zmrzle ude, a kaj je pomagalo, ko pa nismo imeli niti trohice, s čimur bi si bili vsaj nekoliko privezali svoje žledce. Naša onemoglost je bila tolika, da ni imel niti eden toliko volje več, da bi šel iztahniti kakega konja, ki bi ga pobili in skuhali; vsak je iskal predvsem le miru in pckoja. Eden mojih ljudi je dobil nekje plahto iz bičevja in mi jo prinesel. Pogrnil sem jo poleg ognja, se zleknil po njej in glavo na telečnjaku, nogi tik ob ognju, mahoma zaspal.

Spal sem morda približno eno uro, kar me prebudi neko čudno gomezljaje po celem telesu. Bes te plentaj, sem si mislil in mehnično segel preko prsi in po nogah; a kakor bi me pičil škorpion, sem v istem hipu skočil pokonci in se začel otresati, kajti bil sem čez in čez poln sitnih in krvoločnih živalic. Urno sem vrgel raz sebe obleko in zagnal srajco in hlače v ogenj. Z neko posebno zadovoljnostjo sem poslušal, kako je v ognju prasketalo in se cvrlo, in kljub temu, da je sneg v velikih kosmičih padal name, se vendar ne spominjam, da bi me bilo zeblo. Stud in strah sta pomagala, da nisem trenutno ničesar čutil. Ko sem se nekoli-

ko umiril, sem obleko, ki je nisem mogel pogrešati, nad ognjem otresel in oblekel srajco in hlače, ki sem jih še imel v telečnjaku. Potrt, da skoraj boreč se s solzami v očeh, sem sedel nato na telečnjak, in glavo podprto z rokami in zavil v medvedji kožuh daleč preč od preklicane plahte prebil ostali del noči. Oni pa, ki so za menoj prišli na dotično mesto in si osvojili plahto, niso bili deležni neprijetnega obiska, torej je bila vsa živa, od prve do zadnje, le mene reveža vzela na piko.

Predno smo zjutraj naslednjega dne odrinili, je dobil vsak polk nekaj ročnih mlinov, da bi z njimi mleli žito. To pa je bilo zelo odveč, kajti nikjer ni bilo dobiti niti zrna, ki bi ga mleli. Čez 24 ur smo že pometali v sneg to nepotrebno orodje.

Zvečer smo se ustavili v bližini velikega gozda in dobili povelje, naj si za noč postavimo streho, kajti bil je hud metež in mraza dvajset stopinj. In ob tem vremenu se je dogodilo, da je naša mati marketenderica, ki je bila žena brivca naše stotnije, povila krepkega dečka. To je bilo ob takih razmerah za ubogo ženo nekaj strašnega, toda splošno sočutje ji je skušalo kolikor mogoče olajšati njen težavni položaj. V tem oziru se je zlasti odlikoval naš polkovnik Bodel; v svoji požrtvovalnosti je dal celo svoj plašč, da smo z njim pokrili in zavarovali kolibo, ki smo jo bili postavili zanjo in za dete. Tudi polkovni zdravnik je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da ni žena preveč trpela.

Poleg tega dogodka nam je noč prinesla še nekaj drugega, kar je kljub naši utrujenosti vse spravilo pokonci. Nekaj naših ljudi je namreč zalotilo velikega medveda, ki je bil tako predrzen, da se je priklatil v stan in stikal okrog nas. Posrečilo se jim je ubiti ga, in še tisto uro je do zadnjega koščka izginil v naših lačnih želodcih.

Za nadaljnjo pot prihodnjega dne je polkovnik prepustil marketenderici svojega konja. Zavili so jo v dva vojaška plašča in jo posadili na konja, dete zavito v ovčjo kožo, je pa držala v naročju.

Hoja tega dne, 6. novembra, je bila grozna, kajti pri mrazu 22 stopinj nas je občajala tako gosta megla, da nisi videl roke pred očmi. Ustnice so nam primrzle druga na drugo, nosnice je zaprl led in zdelo se je, kakor da bi hoteli zmrzniti tudi možgani v glavi. Pozneje je vstal silen snežen vihar, ki je nosil seboj snežinke take velikosti kakršnih nisem videl še nikdar v svojem življenju. Celo ozračje je bilo kakor ledeno.

Ko smo se ustavili v nekem lesu v bližini revne vasi, po imenu Mijekalovska, je v divjem diru prijezdil nam nasproti jezdec, ki je vprašal po cesarju. Kakor smo kmalu izvedeli, je bil to neki general, ki je prinesel cesarju poročila o zaroti, ki jo je bil general Malet povzročil v Parizu.

(Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini

Še eno številko lista »Domoljuba« pošljemo tistim cenjenim naročnikom, ki za letošnje leto še niso plačali naročnine. Kdor torej želi, da se mu list nepretrgoma dalje pošilja, naj **takoj** pošlje naročnino za letošnje leto. Opozarjamo tem potom še enkrat, da se povest »Salomonovi rudniki« z današnjo številko nadaljuje z istimi osebami pod naslovom: »**V deveti deželii**«. Kdor je torej pazljivo čital povest »Salomonovi rudniki«, bode nadaljevanje »V deveti deželii« zasledoval še z večjim zanimanjem. Zatorej vsi zaostali naročniki le hitro položnice v roke in urno in z isto na domačo pošto.

Skupne odjemalce in poverjence prosimo, da nam kar najhitreje naznanijo, koliko izvodov naj se jim pošilja v letošnjem letu, da moremo končno definitivno urediti nalog listu in prirediti naslove.

Cenjene dopisnike ponovno prosimo, naj bodo kratki, kajti vojska se je zopet pričela. Izpuste naj se vsa »premišljevanja« in povedo le dejstva.

Kmetijske poučne tečaje priredi deželni odbor prihodnjo nedeljo in ponedeljek 9. in 10. t. m. v Stranjah in Tunjicah pri Kamniku ter v Leskovcu in Cerkljah pri Krškem.

† **Župnik Andrej Petek**. Umril je v Ljubljani č. g. Andrej Petek, župnik v pokopju. Pokojni je bil rojen v Ribnici dne 26. novembra 1833., v mašnika je bil posvečen 25. julija 1858. Kot kaplan je služboval v Sv. Križu pri Kostanjevici in v Škocjanu pri Mokronogu, kot župnik pa v Polšniku in v Sv. Križu pri Litiji. — Leta 1910. je stopil v pokoj in se nastanil v Ljubljani. Svetila mu večna luč!

Pastirski list tržaško-koperskega škofa. Tržaški škof ml. gospod dr. Andrej Karlin je izdal za postni čas svojim vernikom času zelo primeren pastirski list, ki obravnava o namenu človekovem na zemlji.

Častnim občanom občine Cirkovce na Dravskem polju na Štajerskem je izvoljen gosp. Melhior Zorko, kaplan istotam. Gospod Zorko si je stekel za občino nevenljivih zaslug v de'u za javni blagor.

Umril je dne 26. januarja zjutraj v Zgornji Šiški gosp. Anton Šusteršič, posestnik itd. Rajni je bil eden prvih članov »Šišenskega prosvetnega društva«. Stal je vedno neomaiano v prvih vrstah za naše organizacije v Šiški. Rodbini najiskrenejše sožalje!

Poroka. V Hin'ah pri Žužemberku se je dne 29. januarja poročil Jan. Vidmar s Pavlo Papež. Poročal ju je ženinov brat, č. g. Franc Vidmar, kaplan v Senožečah. Novoročencema obilo srčice in blagoslova!

Šesttedenski živinorej. tečaj za mladeniče se je otvoril dne 26. jan. v Horjulu z javnim predavanjem, na katerem so govorili deželni odbornik dr. Lampe, načelnik

zadruga župnik Pristov in župan Stanovnik. Oglasilo se je 19 mladeničev, zanimanje za tečaj je veliko. Horjulska živinorejska zadruga si je nabavila že velik pašnik in misli se na osuševanje travnikov. Tečaj vodi deželni živinorejski instruktor Jakob Hladnik.

Živinski in kramarski semenj v Zagorju ob Savi se vrši, ker je dne 9. februarja nedelja, v ponedeljek, dne 10. februarja.

Državni most čez Kokro nad Kranjem bo država nadomestila z novim železobetonskim. Zgradba se bo oddala v kratkem.

Zopet nesreča s puško. Franc Pevc, posestnik na Škorcu pri Trebnjem, je pustil svojo nabito puško na steni na podstrešju. Slaboumni hlapec Lovrenc Debeljak se je z njo igral in se po nesreči ustrelil. Bil je tako mrtev.

Žalostne smrti je umrl Gregor Stavanja iz Nadanjega sela. Dne 27. jan. zvečer se je napotil s sejma v Divači proti domu. Ob šesti uri je odšel iz gostilne. Eno uro pozneje so ga našli v železniškem preseku osem metrov globoko blizu postaje. Ležal je na železniškem tiru. Še je živel, a bil je brez zavesti. Dvignili so ga in odnesli v bližnjo gostilno, kjer so ga položili v posteljo. Poklicali so bližnjega duhovnika, ki mu je podelil zakrament sv. poslednjega olja. Drugo jutro ob 8. uri je umrl, ne da bi se bil zavedel. Sodí se, da je v temi zgrešil pot na kolodvor in padel v železniški presek.

Konj ga je udaril. Na Bistrici pri Podbrezjah nad Kranjem je posestnik Peter Potočnik, po domače Blažešnikov, hotel naprežati konja. Pri tem ga je konj udaril z nožo v glavo tako močno, da mu je izbil kos črepinje skoro v lobanjo. Nesrečnega moža so prepeljali v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Brzovlak na gorenjski progi. Na gorenjski železnici bodo s 1. majnikom začeli voziti brzovlaki, ki se bodo ustavljali v Kranju, Podnartu in na Jesenicah. V to svrhu se je zgradila na kolodvoru v Kranju vodna postaja.

Iz vlaka skočil. Višjem Sepe, 25 let stari kovač in premogokop v Zagorju, je bil tako nepreviden, da je, predno se je vlak na domačem kolodvoru ustavil, skočil iz železniškega voza. Pri tem je nesrečno padel, si na desni roki prerezal žilo in se težko poškodoval.

Kolodvorska postaja v Kranju se bode, kakor čujemo iz gotovega vira, v najkrajšem času znatno preuredila in povečala. Pritlična postaja se bo vzdignila za eno nadstropje in tudi drugi skladiščni prostori se primerno povečajo.

Prememba posesti. Kartonažno tovarno J. Petriča na Viru pri Domžalah je kupil Julij Girardon s Češkega.

Kot žrtev poklica je umrl dne 26. jan. v Spod. Ribičih pri Moravčah 46 letni Franc Kranic, zapustivši vdovo in osem nepreskrbljenih otrok. Delal je pri brzo'avu. Pri neki nezgodi ga je vrglo s tako silo v

stran, da so ga morali prepeljati v deželno bolnico. Tu in pozneje doma je trpel skozi 15 tednov neznosne bolečine, ki so jih povzročale rane na hrbtu in na nogah. Smrt ga je rešila nadaljnih muk. N. v m. p.!

Na Rovih v Pirčevi gostilni so v nedeljo ponočnjaki dvakrat na tla pobili občinskega svetovalca Simona Pevca, ki je prišel nadzorovat gostilno zaradi policijske ure. Pripomniti je, da mu je občinski odbor poveril to nalogo in da so zagrešili ponočnjaki poboj nad uradno osebo.

Žrtev alkohola. Anton Milharčič, občinski tajnik na Razdrtem, je bil strastno udan pijači. Umevno je, da kot tak ni mogel posebno vestno izpolnjevati svojih službenih dolžnosti. Baje mu je prišlo na ušesa, da išče župan drugega tajnika. To ga je še bolj razburilo, in sklenil je najbrže v pijanosti končati svoje življenje. V občinski pisarni je dobil na neki omari steklenico z lizolom, ki se je rabila za razkuževalne namene. To je vzel in izpil ter umrl.

Cigani dete ukradli. Triletno hčerko Janeza Kneza iz Leš, župnije Sava pri Litiji, so ukradli cigani, ki so cel teden blizu Leš taborili, a ljudje niso vedeli zanje. Izvedelo se je, da so pretekli teden taborili med št. Jurijem pod Kumom in Polšnikom. Neki kmet je doznal, da imajo otroka seboj. Ukradena hčerka Angela je prijazenega obraza, rjavih oči, na eni roki malo opečena. Naj bi vsakdo, ki zapazi cigansko drhal, takoj obvestil bližnjo orožniško postajo. Mogoče so cigani še kje v kumskih hribih, če jo niso že mahnili proti Novemu mestu.

Ciganska nadloga. V okolici Polhovega gradca, posebno po hribih, v Črnem vrhu in drugod teden za tednom tolpe ciganov ljudi res prav po cigansko nadlegujejo. Ker so po hribih hiše osamljene, se ljudje seveda boje in ustrezajo pa potrpe, kolikor le morejo. Mnogokje bi bilo skoraj treba, da bi razum nadležnega beračenja domača družina po noči še iz hiše šla in tako naredila prostor nadležnejem v hiši, pri in na peči. Kako je to neprijetno, je lahko razumeti, posebno še, ker je tu radi vladajočega ostrega vremena skoraj v vsaki hiši kak bolnik.

Umrli je na pljučnici v celjski bolnišnici č. sestra Julita Ana Vodušek, rojena leta 1851 pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju in od leta 1898 prednica usmiljenih sester v deželni hiralnici v Vojniku. Naj v miru počiva!

Deželnobranske orožne vaje leta 1913. Rekrute in nadomestne rezervnike prično uriti 1. marca. Spomladanske orožne vaje bodo pri domobranskih polkih št. 3, 5 in 26 v dveh, pri polkih 4 in 27 v enem turnusu. Orožne vaje bodo trajale štiri, tri in dva tedna. Vpoklicujejo se k orožnim vajam pri domobranskem polku št. 4 v Celovcu na štiri tedne 2. junija, na tri tedne 7. junija in na dva tedna 14. junija; pri 27. do-

mobranskem polku (Ljubljana) na štiri tedne dne 24. aprila, na tri tedne dne 29. apr. in na dva tedna 6. majnika. Jesenske orožne vaje se vrše najbrže med 15. avgustom in 15. septembrom.

Na poti iz gostilne utočila. Železniški delavec Jožef Plevnik se je 26. januarja iz Rogatca peljal v Šmarje, kjer je s svojo ženo Nežo popival v neki gostilni. Domov grede sta šla po bližnjicah čez polje; tu sta zašla in padla v 2 metra globoko jamo, ki jo je dal izkopati neki posestnik, da bi prišel do vode, in katera je bila že do polovice napolnjena z vodo. Plevnik se je rešil, a žene ni mogel izvleči, nakar je hitel po pomoč. Ko so prišli do jame, je bila žena že mrtva. Tudi žrtev alkohola!

Strel v šali. Tovarniški delavec Fran Hajdikar iz Gaberja pri Celju se je igral s puško; nevede da je nabita, je v šali pomeril na tovariša in ga zadel v trebuh.

Ubil se je v Solčavi v Savinjski dolini posestnik Jakob Gervolj po domače Arlovčnik. Šel je na hlev po seno. Na lestvi mu je spodrsnilo in padel je tako nesrečno, da je kmalu nato vsled dobljenih poškodb umrl.

Dvojčke je povila viničarka Antonija Vranjek v Framu na Štajerskem. Otroka sta zdrava, mati pa je umrla, vrhu tega je še pet nedoraslih otrok.

Mrtvega so našli v Črnem vrhu ob Taboru v Savinjski dolini v nekem gozdu mladeniča Nikolaja Rožanca. Bil je božjasten.

Umor v gostilni. Dne 22. januarja je rudar Ignacij Gričnik v neki gostilni pri Sv. Kungoti na Štajerskem z nožem zabol svoji prijatelja, posestnikovega sina Jožefa Kropelj. Ker je nož predril tudi pljuča, je Kropelj v teku pol ure izdihnil.

Ogenj. V noči od torke na sredo po polnoči so začeli goreti hlevi stolnega župnišča v Mariboru. Požarna bramba je bila takoj na licu mesta. Zgorelo je seno in podstrešje, živino so rešili. Kako je nastal ogenj, ni znano. — V noči od 20. na 21. januarja je vpepelil požar kozolec posestnika Cerarja v Trnovljah. Govori se, da se je spravljal nek pijanec na kozolec spat in ga pri tem zažgal.

Živirovski in mlekarški tečaj priredi ravnateljstvo Kmetijske šole na Grmu: v sredo in četrtek, dne 26. in 27. februarja t. l. Namen tečaja je izboljšanje kravje reje v zvezi z mlekarstvom. Na sporedu so naslednja predavanja: V sredo, dne 26. februarja. Od 2. do 4. ure popoldne: Vrednost kravje reje. Odbiranje molznih krav. Raba krav za plemo. Krmljenje krav. Strežba molznim kravam. Molža. Stroški kravje reje. V četrtek, dne 27. februarja. Od 9. do 11. ure dopoldne: Prodaja mleka. Ravnanje z mlekom. Lasincstvi mleka. Napake in pomanjkljivosti mleka. Mlečna posoda. Popoldne od 2. do 4. ure: Prodaja smetane in presnega masla. Oddajanje in razpošiljanje presnega masla. Gospodarski pomen mlekarških zadrug. Pouk se pojasnjuje s praktičnim razkazovanjem. Tečaj je namenjen našim gospodarjem in gospodinjam. Želi se, da se ga mnogoštevilno udeleže tudi naše gospodinje in kmetska dekleta. Kdor se

želi udeležiti, naj se priglasijo po dopisnici. Oddaljenim in revnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in podpore 2 K na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, ki zanjo po dopisnici pravočasno prosijo. Priglasila in prošnje za podporo je treba nemudoma poslati ravnateljstvu Kmetijske šole na Grmu, pošta Kandija.

Gospodinjska šola na Vrhniki bo zaključila svoj celoletni tečaj dne 15. marca, a zimski polletni tečaj dne 15. aprila. Že v drugi polovici meseca marca se prične celoletni tečaj za domača vrhniška in okoličanska dekleta. Za deklice, ki hočejo stanovati v zavodu, je odločen poletni tečaj, ki bo trajal samo šest mesecev. Že sedaj opozarjamo dekleta in njihove stariše, da se prično čim prej zglašati vse, ki žele obiskovati gospodinjsko šolo. Vse priglasje prejema vodstvo deželne gospodinjske šole na Vrhniki, ki rade volje daje prijazna pojasnila. Kako koristni so gospodarski tečaji za naše mladenke, ni treba poudarjati. Tu se vadijo v gospodinjstvu, živinoreji, prašičjereji, perutninarstvu; čujejo predavanja o zdravilstvu, sadjereji, vzgojeslovju in še marsičem drugem praktičnem. Na šolo hodijo poučevati tozadevni strokovnjaki; voditeljica šole pa je bila izvežbana na Bavarskem, kjer je ljudstvo v gospodarstvu daleč pred nami. Torej nikar zamuditi ugodne prilike!

Sadjarški tečaj na Grmu priredi ravnateljstvo Kmetijske šole v ponedeljek in torek, dne 24. in 25. februarja t. l. Namen tečaja je povzdiga domačega sadjarstva. Na sporedu so naslednja predavanja: V ponedeljek, dne 24. februarja. Od 2. do 4. ure popoldne: Razčrtavanje sadnih nasadov. Naprava drevesnih jam. Obrezovanje dreves pred saditvijo. Pravilna saditev dreves. Od 4.—5. ure popoldne: Praktične vaje v šolskem sadovnjaku. V torek, dne 25. februarja. Od 8. do 10. ure dopoldne: Oskrbovanje mladega in starejšega drevja. Obrezovanje. Pomlajevanje in precepljanje. Od 10. do 12. ure: Praktične vaje v sadovnjaku. Od 2. do 4. ure popoldne: Najvažnejše o gojitvi in oskrbovanju pritličnega drevja. Od 4. do 5. ure popoldne: Praktične vaje v šolskih nasadih. Tečaj je namenjen gospodarjem in kmetskim mladeničem. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se priglasijo po dopisnici. Oddaljenim in revnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in podpore 2 K na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, ki zanjo pravočasno po dopisnici prosijo. Priglasila in prošnje za podporo je treba nemudoma poslati ravnateljstvu Kmetijske šole.

I. tečaj za izdelavo sodarskih in sorodnih izdelkov v Češnjici pri Železnikih priredi Zavod za pospeševanje obrti v času od 18. februarja do Velike noči. Tečaj se bo vršil s posebnim ozirrom na pravkar dogotovljeno strojno delavnico Sodarske zadruge v Češnjici in bo zato obisk tečaja omejen na člane omenjene zadruge. Za

sprejem veljajo sicer običajna določila in je priglasiti prijave pri načelstvu »Sodarske zadruge v Češnjici«, ki daje tudi vse druge informacije o prireditvi tečaja.

II. tečaj za lesna dokončevalna dela priredi Zavod za pospeševanje obrti v Št. Vidu nad Ljubljano. Ta tečaj je namenjen predvsem zunanjim udeležencem in se bo vršil s celodnevним poukom pod vodstvom strokovnega vodje c. kr. oddelka učil za obrtni poduk g. Reschenhoferja. Tečaj se bo začel v ponedeljek dne 17. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v prostoru prejšnjega šolskega poslopja. Radi velikega števila že sprejetih priglasitev se more upoštevati le še malo število prosilcev.

Mrliča so izkopali. Dne 21. januarja t. l. je bil na pokopališču v Št. Rupertu pri Velikovcu pokopan 53 let stari, v Možici rojeni Rudolf Peruzzi, mlinar pri Fukšu v Mlinskem grabnu, katerega so mrtvega našli v njegovi sobi na postelji. Ker se je raznesel sum, da pokojni mlinar ni naraven, ampak nasilne smrti umrl, baje ga je neki zidar s sekuro na glavi ranil, je državno pravdnistvo zaukazalo, da se ima rajni mlinar izkopati in sodnijsko preiskati. Dognalo se je, da ga je umoril alkohol.

Pogorela je v nedeljo, dne 26. januarja, o polnoči v Gundrški vasi na Korškem hiša pri »Birtu« s kočjo vred. Posestnica Margareta Zechner je sicer zavarovana pri deželni zavarovalnici, toda trpi vendar še veliko škodo, kakor tudi gostač Jurij Janež.

Sreča v nesreči. Pri nakladanju hlodov v Ajdovščini se je minulo soboto zavalil čez 15 stotov težak čok na 17letnega mladeniča Fr. Kete iz Lokavca. Vse je mislilo, da je fant izgubljen, a k sreči se je le malo poškodoval, tako da je šel sam z vozom domov. Pač čuden slučaj!

Železniška proga Sv. Lucija—Tolmin. Železniški minister je povedal državnemu poslancu Fonu, da bode sprejeta v program lokalnih železnic tudi proga Sv. Lucija—Tolmin.

Porezane trte za 11.000 kron vrednosti. V bližini Poreča so neznani zlikovci porezali raznim vinogradnikom trte v vrednosti 11.000 kron. Sumi se, da se je to zgodilo iz osebnega maščevanja.

Novo društvo. Namestništvo v Trstu je vzelo na znanje pravila »Katol. slovenskega izobraževalnega društva Orlovec« v Straži v tolminskem okraju.

Razpust občinskega sveta v Renčah. Namestništvo je v sporazumu z goriškim deželnim odborom razpustilo občinski svet v Renčah. Za upravitelja je imenovan deželni revident Anton Trojer.

Vojaki ob laški meji. Na Kobališče nad Plavmi pride zopet oddelek vojakov. Kupili so si zemljišče in si bodo tam zidali vojašnico.

Velika tovarna v Stračicah. Čuje se, da se bo sedanja predilnica v Stračicah na Goriškem znatno povečala. V nji bo prostora za več tisoč delavcev in delavk. Tovarno bo povečal tržaški milijonar Brunner.

Smrt pod sanmi. Te dni je padel 53letni Jožef Baydaž iz Loma pod sani, in poleto, katero je imel kot zavoro zadaj privezano, ga je tako nesrečno zadelo na teme, da je po par minutah izdihnil.

Zmrznil je dne 28. januarja na poti iz Vojskega proti Dol. Otlici 20 minut od hiš 38letni posestnik in dobro znani ovčji trgovec Franc Velikonja.

Samoumor Kranjice v Pulju. V Pulju se je ustrelila Lavra Cuderman, rojena Kranjica, ki je prejšnja leta služila za manipulantinjo na progi Ljubljana-Trbiž.

Ustrelil se je v restavraciji v Nabrežini natakarc Franc Zankar. Sprožil je dva strela, enega v srce, drugega v glavo. Pravijo, da je ta obžalovanja vredni korak poskušal že kot 17letni mladenič.

Pokvarjena koruza. Pred meseci je bilo v Trst pripeljana veliko število vagonov pokvarjene ameriške koruze. Vlada se je pritisku veletrgovcev udala ter je dovolila, da se ta koruza sme prodajati za krmo, ni pa odredila vse potrebno, da bi se mogla ta koruza res prodajati samo za krmo. Tako se je zgodilo, da so dobili nekateri trgovci naprodaj moko iz te koruze. Vlada sedaj išče te trgovce ter jih bo kaznovala. Poizvedovanja se vrše tudi v Ljubljani.

Vožnje »Austro-Americane« iz Trsta. Parnik »Eugenia« odpelje 1. februarja v New York. — »Oceania« 8. februarja v New York. — »Atlanta« 12. februarja v Patras, Almeria, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos-Aires. — »Laura« 13. februarja v Neapel, Barcelona, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos-Aires. — »Francesca« 20. februarja v Patras, Almeria, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos-Aires.

Ameriške novice. Poročil se je v Claridge, Pa., Slovenec Urban Eržen z Marijo Čeferin iz Leskovic nad škofjo Loko. — Ubilo je v Clevelandu na železnici Slovenca Franceta Kastelja. — Umrl je v Clevelandu gostilničar L. Vehovec. — V Clevelandu je umrla Ivana Mihelič, doma iz Sodražice pri Ribnici. — V Herminie, Pa., je umrl Ivan Dernovšek, po domače Ferber, iz Kostrevca pri Zagorju. — V Gilbertu je umrla 17 let stara Marija Samsa. — V Clevelandu je umrl slovenski stavbenik Ivan Jakšič.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₁₀ brez kaknega odbitka.

Tradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat:

Gorenjske novice

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Še enkrat in zadnjikrat: stara šola. Tukajšnje županstvo je 30. jan. t. l. prejelo sledeči dopis: Deželni odbor vojvodine Kranjske št. 759. Deželnemu odboru se vidi, pritožbo Josipa Matjana z dne 8. dec. 1912 zoper sklep ondotnega občinskega odbora z dne 24. nov. 1912, po katerem se je občina št. Vid nad Ljubljano odpovedala vsaki pravici do starega šolskega poslopja h. št. 21 v št. Vidu, kot neutemeljeno zavrniti. Razlogi: Staro šolsko poslopje h. št. 21 v št. Vidu je v zemljiški knjigi vpisano pod parc. št. 92 d. o. št. Vid (vloz. št. 60 iste davčne občine) na mežni župnijski cerkve št. Vid nad Ljubljano. Bivši župnik Blaž Potočnik je dopustil — ne da bi se bila sklenila kaka pravnoveljavna pogodba med cerkvenim upravnim organom in zastopom ondotne občine — da se je v mežnijski nastanila šola in v ta namen poslopje še razširilo za dve šolski sobi. S tem dopustilom pa ni prešla lastninska pravica do tega poslopja na ondotno občino, marveč je ostala cerkvi. Odkar se je šola preselila v novozgrajeno šolsko poslopje, se staro šolsko poslopje ne potrebuje več za šolo in je postalo prej omenjeno dopustilo brezpredmetno. Tamošnja občina nima pravice razpolagati z mežnijo, v kateri je bila do zgradbe novega šolskega poslopja nastanjena ljudska šola, in je izpodbijani sklep zelo umešten, da se občina ogne vsem mogočim sporom in eventualnim pravam s farno cerkvijo v št. Vidu. Županstvu se naroča, da o tej odločbi s priloženim prepisom obvesti pritožnike v roke posestnika Josipa Matjana. Od deželnega odbora kranjskega. V Ljubljani, 20. jan. 1913. Za deželnega glavarja: Lampe l. r. — Volitve v krajni šolski svet so bile pretekli teden. Izvoljeni so bili za dobo 6 let za člane: župan Anton Belec, posestnika Franc Eravec iz Vižmar in Franc Tome iz Dravelj, za namestnike pa posestniki Valentin Babnik iz Glinice, Vid Merhar iz Gunce'j in Jakob Arhar iz Zapuž. Poleg izvoljenih so pravi člani krajnega šolskega sveta tudi še vsakokratni župnik, šolski vodja in krajni šolski nadzornik.

g Črnuče. Tukaj se splošno govori, da je bivši pismošoj Franc Podboršek od vojakov pobegnil in jo v Ameriko odkuril. Se »pulfra« boji, socialdemokratski junak! Mali Kapar je bil namreč velik socialdemokrat na Črnučah. To je moralo biti znano tudi njegovi gospodarici poštarici na Ježici. Pa je vendar okregala črnuškega župnika, ker je bil posvaril jezičnika, da ne sme svoje demokratske modrosti stresati v kapi (v službi). Pripomnimo, da so ji naši poslanci pomogli do lepe službe v domači občini. Da bi to vedel dr. Šušteršič ali g. Dimnik! — Sedaj pa smo dobili za pismošoj nekega Jemca, ki še svojega krstnega imena slovensko podpisati ne zna (ali učen je vseeno tako, da zna še čudeže Jezusove razlagati — narobe). Pa

smo slišali, da so se za to službo ponujali taki, ki znajo dobro pisati. Kdo ve, koliko časa bo ta pisma nosil. Zakaj Jemc hoče postati kaj višjega; je že zato rojen. To se vidi iz tega, ker poroča v »Dan«, da je dal svojega župnika in župana advokatu »čez«. To ga bo vesel njegov prijatelj Kapar v Ameriki! Da bo moje poročilo popolno, naj dodam, da je hotel biti za pričo našemu pismošoji pri posredovalnem uradu mojster Matija, ki je sicer vsega spoštovanja vreden mož, samo eno napako ima: da je preučen, ker zna sveto pismo bolj kot mašniki. Torej »dohtar« sv. pisma! Zato so ga menda izvolili v Nadgorigi gasilnemu društvu za tajnika. Gasilska zveza je lahko ponosna nanj!

g Sostro. Umrl nam je 25. jan. eden najbolj delavnih članov tukajšnjega »Orla« in izobraževalnega društva Lovrenc Trškana. Kako smo ga ljubili, je pričal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo 50 Orlov v uniformah z zastavo okrožja, Bogomile in nešteta množica drugega ljudstva. Ganljiv je bil prizor, ko se je zastava v zadnji pozdrav trikrat priklonila nad njegov grob. Bog daj našemu društvu veliko takih fantov, kot si bil ti, dragi Lovrenc!

g Dob. Kmetijsko poučni tečaj se je prav lepo završil. Vdeležba je bila zadovoljiva. S. L. S. ima res srce za napredek našega ljudstva, napredni stranki je bil pa napredek deveta briga. — Nagla smrt. Dne 31. januarja so na Krtini v gostilni našli mrtvega Jakoba Mav iz Krtine. Umoril ga je njegov prijatelj alkohol. Toda pijanci kljub temu še ne bodo izpregledali... Koliko žrtev bo še zahteval? — Naše ceste. »Takah cest pa res ni nikjer, kakor so tukaj.« Tako je pred dnevi govoril in tožil neki tujec o naših cestah. Pa so res take, da je groza. Človek bi kmalu v blatu utonil. Prav potrebno bi bilo, da bi jih malo posuli

g Iz Krtine. Zadnji dopis iz Krtine v liberalnem trobilu »Slovenski Dom« kaže vso onemoglost naših naprednjakov-pogrebcev. Z vso silo se otrešajo svojega pristaša J. Z. Pa ne pomagaj nič: Vaš je in vaša ostane. Zakaj se ga otrešate, vemo. Ker vam je vse dal, kar je imel, ko je agitiral za napredne liste in jih naročal drugim, ko je kot cerkveni ključar agitiral za Sokole itd. Sedaj pa, ko nimate nič več pričakovati od njega, ga prezirate in pehate od sebe. Sram vas bodi! Tistim pa, ki v svoji slepoti še gore za to puh'lo naprednjaštvo, naj pa ta slučaj odpre oči in naj jim pove, kakšna je napredna hvaležnost. Občudujemo obenem tudi izvrsten okus krtinskih naprednjakov, ki prežvekujejo hrano, kakršno jim »rovski« dopisnik ponuja v nečednem časopisu. Dober tek!

g Sv. Trojica nad Dobom. V sredo dne 22. januarja 1913 se je vršila volitev treh zastopnikov občin Brezovica v novi tukajšnji krajni šolski svet. Izvoljeni so bili sledeči gg.: obč. svetovalec Anton Petrič iz Laz, Franc Konjar iz Viševka in Franc Orehek iz Žej. Vsi izvoljeni so zvesti pristaši S. L. S.

g Iz Radomlja pri Kamniku. V nedeljo dne 26. januarja smo imeli pri nas volitve

v krajni šolski svet. Može iz dveh občin pa so postavili na to važno mesto nekaj takih, ki še diše po liberalizmu, čeprav je liberalcem v Radomlju že odklenkalo. Izvoljeni so bili med drugim tudi može, ki plačujejo komaj do 30 K davka, dočim nimajo pri občini nobene besede oni, ki plačujejo 500 in tudi še več kron davka. To vendar ni pravično. Može S. L. S., dajmo se vendar enkrat prebuditi iz političnega spanja!

g Mengeš. Šolski pouk v Mengešu je ustavljen že od praznika Sv. Treh kraljev zaradi bolezni škrlatinke. Med tem ko je bilo leto 1912 pri nas nenavadno zdravo, ker jih je umrlo le 56, rojenih pa je bilo 117, je sedaj škrlatinka pobrala že okoli deset otrok. — V soboto 18. januarja je nenadoma umrla Julijana Slabič, mlinarica iz Spodnjih Jarš; namenjena je bila v Kamnik, toda komaj je prišla za en lučaj od hiše, se je zgrudila na cesti in so jo mrtvo domov prinesli. — Ker ponoči v Mengešu ni bilo miru, je nastopilo odločno c. kr. orožništvo. Naznanili so par razgrajčev v Kamnik, kjer so jih nekaterikrat zaprli po 14 dni »čisto po nedolžnem«, kakor doma pravijo, in sedaj je mir.

g Iz kamniškega okraja. Dne 27. januarja 1913 se je vršila v Kamniku volitev učiteljev-veščakov v c. kr. okrajni šolski svet za kamniški okraj. Boj je bil ljut! Ti boji niso malopomembni. Gre se za svobodo našega postnega učiteljstva dolgotletne liberalne sužnosti. Zmagali so še za enkrat »napredni« kandidati z bornima dvema glasovoma večine. Oj, klaverna zmagala! Tako malo glasov še dozda »napredna« učiteljska stranka v tem okraju nikoli ni dobila. Tudi med učiteljstvom se vedno bolj jasni!

g Tržiške novice. V nedeljo 9. t. m. bo v društvu sv. Jožefa ob 4. uri popoldne občni zbor kmetijske podružnice za Trzič in Lom. Vabimo k obilni udeležbi. — V krajni šolski svet tržiški so bili izvoljeni trije pristaši S. L. S. in dva liberalca. Izmed Nemcev sta prišla k volitvi dva, ki sta oddala svoja glasova za — liberalce. — Društvo sv. Jožefa je znižalo članarino in sicer mesečno na 20 vin. Marsikdo se je izgovarjal, da je članarina previsoka in da ne more pristopiti vsled tega, sedaj je tudi ta ovira odpravljena. Pričakujemo, da se bo več novih članov zglasilo za društvo. — Društvo in ženski odsek imata bolniški sklad.

g Moravče. Kdor drugim jama koplje, sam vanjo pade. Ta stari, častitljivi pregovor se je že večkrat uresničil nad liberalci, posebno pa zadnje čase. Predpustni čas so si tudi liberalci vsako leto postregli s kako igro, da so zabavali svoje pristaše, a letos jim sreča ni bila mila. Nas so naznanili, da nam je bila igra preložena in satansko veselo so pripovedovali, da igre ne bo. Toda še nikoli ni bila dvorana tako polna, čistih enstoinštirinajst kron je društvo spravilo, ker so liberalci delali reklamo. Le tako naprej! Liberalci so pa pogoreli, kajti, dasi so se že dolgo pripravljali na igro in motili, kakor pravi, orožnike, ki stanujejo pod dvorano, jih je glavarstvo poučilo, da niti gle-

daliških predstav ne smejo uprizarjati, kaj šele v taki dvorani. Splošno nima to pevsko društvo druge pravice, kot prirejati pevske večere in mesečne shode. — Svata b. Redkokrat se zgodi, da bi ob pustnem času bili samo dve poroki, kakor je bilo letos. Nekaj posebnega pa je še to, da sta bili obe nevesti iz Prikrnice, iz znanih rodbin Šmonove in Urbanove. Pa tem tem več sreče! — Umrli je Janez Omahna iz Moravč, po domače Vogrin, ki je devet let ležal bolan in potrpežljivo prenašal svojo dolgo bolezen. N. v. m. p.! — Blaževo opravilo se zaradi sv. maše pri Sv. Mohorju letos za eno nedeljo preloži, tako da se obhaja drugo postno nedeljo.

g Vrhpolje pri Moravčah. Volitev v krajni šolski svet se je vršila dne 27. januarja 1913. Izvoljeni so seveda samo naši pristaši in sicer: Ignac Cerar iz Tustajna, Janez Pele iz Vrhpolja in Peter Podbrega iz Stegen. Imeli bomo letos pač dovolj opravila in sitnosti z razširjenjem vrhpoljske šole v dvorazrednico.

g Žiri. V odbor obrtnonadaljevalne šole je bil od deželne odbora imenovan g. župnik Jos. Logar. — Nekaterim seveda ni prav, da se na tej šoli poučuje tudi verouk. Pravijo, da se je g. kaplan sam vrnil notri, da razširja klerikalizem v »najostudnejši« obliki. Naj bodo potolaženi ti može! Če bi ne bilo verouka, bi tudi obrtne šole ne bilo. Tako je dejal deželni odbor. Sicer pa res ne vemo, zakaj se nekateri verouka tako boje. Ali so morda v strahu, da bi bili njihovih vajenci vestnejši v delu, treznejši, zmernejši in pametnejši? To je namreč tisti klerikalizem, ki ga g. kaplan razširja med obrtnimi vajenci. In nam se zdi, da bi ne bilo napačno, če bi tudi ostalo učiteljstvo pričelo malo na ta način »politizirati« v šoli. Seveda, da se kaj doseže, je treba imeti vsaj pred vajenci malo ugleda. . . . Od odbora obrtne šole pričakujemo, da bo vestno vršil svojo dolžnost, in da ne bo trpel, da bi se v to šolo zanašale kake proticerkvene in protiverske namere. Tudi obrtna šola mora biti na versko-nravni podlagi.

g Koprivnik v Bohinju. Za tukajšnji oltar sv. Frančiška Saleskega je napravil slikarski mojster M. Bradaška st. zelo lepo sliko gori imenovanega svetnika. Slika priča o slikarski nadarjenosti mojstra in ljudem zelo ugaja. Cena sama 100 K je res zelo nizka. Denar so ljudje prostovoljno zložili skupaj. G. mojstra prav toplo priporočamo. — Tukajšnji izdelovatelj domačih gorjuških fajf, fajfurjev, čedez itd. in obenem čebelar Lovrenc Blažin iz Gorjuš št. 39 je razstavil lansko leto na čebelarški razstavi v Celju svojo lastnoročno izdelano »fajfo s turnčkom«, na kateri so bile umetno izdelane in izrezane iz bisernice matica, dva trota in dve čebelici v naravni velikosti ter okrašeno z malimi biserničnimi »ušmi«, to je drobnimi biserničnimi okraski; dobil je od spodnještajškega čebelarskega društva krasno odlikovalno diplomu v priznanje svoje umetnosti. Škoda, da bo morebiti ta domača obrt, če se nihče ne zavzame zanjo, skoro docela izginila, ker se pečajo z njo samo še štirje. Ti ročni izdelki se bodo v krat-

kem videli v deželnem muzeju v Ljubljani. — Za napravo nove šolske zastave se priredi o Veliki noči mala prireditev v šoli. Več — drugič.

g Iz Motnika. Ob pričetku novega leta je priredil naš visoki deželni odbor dvamesečni poučni gospodinjski tečaj, katerega obiskuje 28 deklet. Vsa čast in pohvala gg. učiteljicam in gg. predavateljem za njih požrtvovalno delovanje na polju omike in izobrazbe in za razvoj gospodinjstva. Čast in hvala jim! — V nedeljo, dne 9. svečana ob 3. uri popoldne bode imelo naše katol. slov. izobraževalno društvo svoj letni občni zbor, pri katerem se bode tudi pobirala članarina za tekoče leto in obenem se tudi vpisovali novi udje. Omenjeni dan pa vsi može, žene, fantje in dekleta, ki želite kakega razvedrila, pristopite k našemu društvu in se tudi radi udeležujte vseh predstav! Pomagajte vsi pri tako potrebnem izobraževalnem delu!

g Izpod Staro-Oseliških hribov. V »Slov. Narodu« z dne 23. januarja 1913 je nekdo sporočal kot resnico, da se je v Žireh ustanovil konzorcij za avtomobilno zvezo od Žirov do Škofje Loke. Prav nič se ne vtikamo v žirovsko občinsko delo. Dopisnik je s svojim dopisom pripravil občestno občinstvo do tega, da sedaj o tem resno premišljuje. Ne gre se tukaj za osebe, ampak za stvar samo. Občinstvo je pač za kako boljše prometno zvezo, toda poprej je treba v poštev jemati našo skrajno neprikladno cesto za tako vožnjo. Poglejmo le nekatere okolnosti. Silno mehki teren med obema klancema na Logu, kjer se je cesta že večkrat sama udrla brez pritiska težkih vozov, dalje v naši bližini preko Fužine nevarni klanci in ovinki, hudi ovinki v Gorenjivasi, v Poljanah in v Brodeh; kar pa je največ, da je na vseh teh krajih cesta najozja. Zgradba cele ceste, izvemši novo v Podgori, je stara, ob straneh mehki teren, tako da se je dvema težkima vozovoma v mokrem vremenu nevarno umakniti, kaj šele če bi se na takih krajih moral umakniti težki voz z velikim in s težo obloženim avtomobilom. Svoječasno je nekdanji deželni odbor strogo zahteval, da se nekaj slabših hiš ob cesti mora podreti. Če se je že takrat bilo bati nesreč, koliko bolj se more vpoštevati veliki in težki avtomobil, za katerega bo morda tudi nekaj manjših mostov prešibkih. Ceste in mostovi bodo trpeli veliko več, vprašanje pa je, kdo bo te stroške plačeval? Pozivljamo slavni deželni odbor, cestnookrajni odbor in vsa prizadeta županstva, vsi ti so dolžni skrbeti za cestne varnostne odredbe. Sosednjim Žirovcem pa polagamo v premislek tudi to, da avtomobil dolgih tramov ne bo mogel voziti in bode treba vsekako navadnih voznikov. V starem cestnem zakoniku pač ni za avtomobilne vožnje določenih zakonov, vendar pa ima deželni odbor po previdnosti pravico dovoliti ali pa zavrniti. Kadar pa bo potrjen novi cestni zakon, bode pa tudi deželni odbor moral po neprikladnih cestah, kakor je naša, avtomobilno vožnjo naravnost prepovedati.

Dolenjske novice

d Vače Namesto nadomestne učiteljice gđc. Marije Komar bo začasno poučevala na naši šoli gđc. Beti Kavčičeva iz Ljubljane. — Na Slemšku bo vsakoletna postna pobožnost s sveto maso in pridigo vsak petek ob deveti uri. Lična cerkvena dobi zopet dva para novih svečnikov in lepo svetilko k oltarju sv. Antona.

d Vače. Načelno ne odgovarjamo na nikakršne laži in otročarije vaških »naprednjakov«, oziroma nazadnjakov, če magari še desetkrat gnusneje kot doslej pišejo o naši Marijini družbi, društvu in možeh, ki res kaj pomenijo. S svoje pisarijo dosežejo le to, da pokažejo pred svetom, kdo je na Vačah res kaj vreden in kakšni so ljudje, ki odkladajo take izbruhe v svoj časopis. Vaški naprednjaki niso vredni našega boja že zato, ker so pri zadnjih občinskih volitvah ostali v manjšini, pa so vseeno »zmagali«. Prepozno smo sicer izvedeli, imamo pa črno na bellem, da so brez vednosti v Ameriki bivajočega posestnika Franceta Klinc iz Vač volili zanj. Naj se oglasi, če ima pogum, tisti naprednjak, ki je volil za več kot pred enim letom umrlo Marijo Osolnik iz Hotiča. Do drugih volitev se morda izve še za kako tako glasovnico. Na popirju so »zmagali« z večino enega volilca, a še tisti je naklonil enega odbornika naši stranki, ker je zapisal dva naprednjaka in enega našega. — Sokolsko veselico so lani trikrat napovedali, pa je ni bilo. Kam so dejali nabrane dobitke, ne vemo. Če se mi nočemo s tako stranko bojevati, si pa že domišljujejo, da so oni na površju in nas že ni nikjer. Zadnji čas bi nas radi nafarbali s svojim gasilnim društvom. — Za danes jih spominjamo samo na ogenj v Slivni ter na nenadni nujni odhod v Litijo in pa na zadnji občni zbor pri Perucitu. Gasilni dom in orodje je last trga Vače in sedanjí odbor gasilnega društva se grozovito moti, če računa na kako deželno podporo.

d Ribnica. Žal, da pesmica o Ribničanu Vrbanu, ki jo je »Domoljub« v zadnji številki prinesel, ne odgovarja vselej resnici. Ravno pretečeni teden se je Ribničan Vrban prav možato na medveda spravil in ga potolkel. Ni mogoče! Pač. Dne 18. t. m. so šli kmetje iz Dan in Bukovice v Veliko goro, kjer so zadnje črve opazili sledove medveda. Okrog polnoči so ga izsledili ter ga obkolili. Od krogle zadet je kmalu padel. Pa naj še kdo reče, da se bojimo pri nas kosmatinca. Sicer je bil tudi zadnjič opisani Vrban »preteto« navihan, a korajžen pa ni bil tako, kakor smo mi v resnici vsi brez izjeme.

d Iz Telč. Pri nas na Telčah imamo naročenih 20 »Domoljubov«. Precej kaj ne! Pa ga še lahko naročite! Za take mal denar se težko dobi toliko poučnega in zabavnega berila. Svetujem,

kateri se za vojsko zanima, naj naroči »Domoljuba«. — Blizo Telč na Vozovniku sta 26 m. m. pogorela dva kmeta; kako je ogenj nastal, se ne ve. Zažgano je bilo menda iz zlobnosti. Dobro, da sta bila zavarovana. Ljudje božji le zavarujte se! Najboljša je »Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.

d Loški potok. Ko je pritisnil mraz, smo zopet začeli s kuhinjo za šolarje. Letos je zopet dober obisk, otroci so se kuhinje kaj dobro privadili in sami prorsili, da se letos nadaljuje. Četudi se od vseh strani toži, da je draginja, je naš hotel ostal pri starih cenah. Jedila so pa še bolj mnogovrstna in tudi porcije niso premajhne, cena pa vedno le 6 vinarjev na dan. Uredili smo se po vojaško, da ima vsak gost svojo skledico in svojo žlico, kot tudi svoj sedež. Kako prijazen prizor je vsak dan, ko popoldne oživi naš »hotel« in pogreje 32 želočkov ter jih okrepeča za nadaljno popoldansko delo v šoli. Za otroke iz oddaljenih vasi je gotovo izredne koristi zlasti pozimi, ko sicer zmrzuje skoraj cel dan brez gorkega grizljaja. Priporočali bi enako napravo zlasti onim krajem, kjer so vasi bolj oddaljene od šole. Pri nas je začela in vse kuhanje skrbuje Vincencijeva družba.

d Št. Rupert. Na Cirkniku so se pojavili umzoviči; kradli so krompir, ajdo in kruh. Mislili so, da so bili tujci, zdaj pa je dognala preiskava narobe. — Prvi postni petek, dne 7. februarja, je na Cirkniku semenj za živino. Ob 10. je tam sv. maša. — Pri nas smo prvi obhajali 1600letnico osvoboditve katoliške Cerkve. Dne 26. januarja smo imeli namreč v ta namen prireditev z govorom, deklamacijo, igro »Sv. Neža« in petjem. — Dne 29. januarja se je poročil g. Fr. Stare, sorodnik našega g. svetnika. 18 let je vodil gospodarstvo v župnišču. Bil je prvi načelnik našega Orla, ki se je ustanovil pred petimi leti. Želimo mu obilo sreče in blagoslova. — Poročil se je tudi naš zvesti pristaš trgovec Marko Kastelic s hčerjo rajnega organista Cimermana. — Zavedajmo se vsi gesla: Borimo se povsod za svoja načela in svoje ljudi!

d V Šmarjeti bi radi gospodarsko malo napredovali. Vidimo, da bo z nami slabo, če se ne bomo bolj brigali za živino, travnike itd. Tudi s stroji se bomo morali preskrbeti, ker delavec tako manjka. Če se drugodi gibljejo, zakaj bi se še mi ne? Da bi se ljudstvo začelo za to zanimati, smo bili povabili vrlaga šentvidskega župana g. Antona Belca, da nam je v nedeljo, dne 19. januarja iz lastne skušnje govoril o strojih, zlasti o mlatilnici z bencin-motorjem pa o kosilnicah ter izpodbijal stare predsodke kmetovalcev, češ, da »bi bilo postarem najbolje«. Vsa čast in hvala mu za prepotrebne nauke; upamo, da trud ni bil zastonj. Kmetijsko društvo smo precej ustanovili. Dne 26. in 27. nam pa je sl. deželni odbor priredil prekoristni kmetijski tečaj. Štirje gospodje so nas poučevali, kako povzdigniti govedorejo, sadjarstvo, kako

izboljšati travnike in deteljišča z domačimi in umetnimi gnojili itd. ter slednjič, kako važno in potrebno je, da se ljudje združujejo v zadruge. Slišali smo velike veliko važnih, pomembnih naukov! Hvala slavnemu deželnemu odboru, hvala pa i gg. predavateljem! Ljudstvo, ti pa blagohotno vpoštevaj, kar si slišalo! Veliko si lahko pomagaj po danih nasvetih brez stroškov, vsaj brez posebnih stroškov! Samo dobre volje je treba! Ne obupati, predno si kaj poizkusil! Poizkusi, pričuj se sam — pa boš vesel, ko boš žel vspehel! Torej naprej v zanimanju za gospodarski napredek!

d Šmartno pri Litiji. Bolezen škrlatinka se je preselila iz Šmartna v Javorje, kjer prav pridno pobira otroke. Pri nekaterih hišah je ta bolezen zahtevala po več žrtev, v eni hiši kar štiri. — V nedeljo se je pri nas oglasil glas vpijočega v puščavi, kakor je samega sebe imenoval prvobornik za treznostno gibanje, g. svetnik Kalan. Kazal je pogubnost pijače in pijačevanja v dveh cerkvenih govorih, popoldne pa pred šolsko mladino v »Društvenem Domu«. Ljudstvu bo le v korist, če njegov glas ne ostane glas vpijočega v puščavi. Da se to ne zgodi, bo v kratkem ustanovni občni zbor društva »Svete vojske«. Videli bomo, kdo se upa vanjo! — Županstvo v Šmartnem je stopilo v stik z občino Gradišče (Prmskovo) v svrhu zgradbe nove občinske ceste, ki bo vezala obe občini. Ta mnogoletna želja ljudstva in silna potreba te ceste, pride, kakor upamo, kmalu do uredničenja. Pričakovati je, da bo tudi občina Polšnik nadaljevala zgradbo občinske ceste, ki jo je začela litijska občina. Le če se bodo občine same pobrigale, pridejo hribovci do cest, prej ne. — Iz Litije je premeščen sodnik dr. Skaberne. Tudi okrajni glavar pride baje drugi. Osebe se pogostokrat menjajo, duh pa ostane vedno isti. — V Gradcu pri Litiji je umrla gospa M. Jerešin, soproga okr. tajnika.

d Št. Jernej na Dolenjskem. Te dni je hodil po naših vaseh nek čedno opravljen človek in naše verno ljudstvo sleparil, da pobira milodare za salezijanski zavod na Rakovniku pri Ljubljani. Bil je res nekaj v službi v tem zavodu in je poznal natančno vse ondote razmere. S svojo zgovornostjo je znal izvabiti iz ljudi marsikak dar. Toda vse te milodare je nabiral le zase, ne pa za zavod na Rakovniku. Kar je podnevi dobil in nabral, pognal je zvečer po grlu. Bil je strasten alkoholik. Oko postave pa ga je izsledilo in ga oddalo v hišo pokore, kjer zdaj premišluje, da tak posej ni nič kaj varen brez pravega dovoljenja. Pozor pred takimi sleparji! Zahtevajte vselej od takih ljudi kako spričevalo ali dovoljenje, da imajo pravico nabirati milodare, predno jim kaj podarite!

d Radeče pri Zidanem mostu. V nedeljo so nas obiskali prevzvišeni gospod knezoškof. Hoteli so si še enkrat ogledati novo župno cerkev, ki so jo l. 1911., meseca oktobra, posvetili. Ob tej priložnosti so sprejeli po ginljivem nagovoru več otrok v Marijin vrtec. — Prejšnji teden se je na postaji Zidan most zgodila strašna nesre-

ža. Lokomotiva je zgrabila nekega prožnega delavca in ga raztrgala na drobne kose. Nesreča nikdar ne miruje.

Notranjske novice

n V Gorenjem Logatcu izvolili so minoli četrtki odborniki občin Rovte, Dolenji in Gorenji Logatec pet zastopnikov in namestnikov S. L. S. v krajni šolski svet. Izmed narodno-naprednih odbornikov došel je edini Josip Tollazzi, ki je pa odšel pred začetkom volitve. — O pobeblem kaznjencu Francetu Werdau drži sled do Ivanjega sela pri Rakeku. Jetniški sluge bodo morali v prihodnje bolje paziti in skrbneje nadzorovati take nevarne jetnike. — Ljudska posojilnica ima v nedeljo 9. februarja pop. ob 3. uri občni zbor; denarnega prometa je bilo 1912 l. 267.266 K 54 vin., posojenega je skupno 127.578 K 17 vin., vloženega 153.807 K 90 vin., čistega dobička je bilo v minulem letu 656 K 10 vin., zadružnikov pa 124.

n Dolenji Logatec. Pretekli petek smo pokopali občinskega odbornika Janeza Lenarčiča, posestnika iz Čevic št. 2 Dne 29. prosinca t. l. je imenovani vozil po glavni cesti iz Idrije proti domu. Po nesreči je zašel pod voz, kateri ga je tako močno poškodoval, da je v krepki dobi, star šele 56 let, moral nenadoma končati svoje življenje. Bil je pristaš S. L. S. in član katol. izobraževalnega društva v Dol. Logatcu, katero mu je z občinskim odborom in zastopstvom tukajšnje požarne brambe priredilo časten pogreb. Mir njegovi duši, družini njegovi pa najiskrenejše sočutje ob prebriski izgubi!

n Bloke. Afera med g. županom Drobničem in Franc Modicem z Lahovega, o kateri smo zadnjič poročali, se je proti pričakovanju hitro končala. Tožni pritožbarji so že dobili od sodnije povabila na 6. februarja. Ko so videli, da gre za res in ko je zlasti Lah spoznal, kaj je naredil, je hitro tekel v Ljubljano k odvetniku iskat pomoči. Ta pa je odklonil zastopstvo in mu povedal, da druge pomoči ni, kakor prošnja in poravnava. Nato se je poravnava tudi izvršila med Modicem in Drobničevim zastopnikom dr. Peganom. G. Drobnič je pritrtil temu koraku z ozirom na zapeljane revčke, ki večinoma niso vedeli, kako hude reči so podpisali, ker so žalili g. župana kot uradno osebo, kakor tudi z ozirom na to, ker so ga še prišli osebno prosit odpuščanja.

Iz raznih krajev

Na Reki smo si ustanovili slov. katol. izobraževalno društvo, katero pa spi. Pozivamo tem potom odbor, naj prične res

delovati. Velik je naš odbor v besedah ali ali zelo majhen v delu. Tisti gg. odborniki, kateri imajo največjo odgovornost, še celo blizu ne pridejo ali pa sklicujejo sestanke, na katere potem sami ne pridejo. Preberite pravila pa si izprašajte vest, kako ste vršili svojo dolžnot. Čas je že, da se skliče občni zbor. Reški katol. Slovenci, posebno pa naročniki »Domoljuba«, pristopite vsi v društvo, delajmo vsaj mi. Drugič bodem pa poročal, koliko »Domoljubovcev« še ni pristopilo v naše društvo in koliko se jih še ni spomnilo, da plačajo članarino. Toraj na delo! — Kranjski Janez.

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Zažer pri Vrhniki. Ker ne more priti govornik na II. občni zbor K. S. izobraževalnega društva v nedeljo, dne 9. t. m., se preloži občni zbor in igra na nedeljo dne 16. februarja z ravno istim sporedom.

Postojna. Občni zbor slov. katol. izobraževalnega društva bo v nedeljo, dne 9. februarja. Vsi člani in prijatelji društva, posebno možje, ste vljudno vabljeni.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Iz Semiča. Dne 26. januarja je priredilo naše izobraževalno društvo predpustno veselico, ki je prav dobro uspela. Vsi igralci so prav mojstrsko pogodili svoje vloge. Tudi tamburaši so prav dobro igrali, dasiravno so se učili prav malo časa. Prav zadovoljni in z nado, da kmalu zopet kaj vidimo, smo se razšli. Da je prireditve tako dobro uspela, zahvaliti se je našemu preč. gospodu kaplanu, ki so se, dasiravno ob velikem pomanjkanju časa, toliko potrudili. Zato bi bilo zelo dobro, ko bi kmalu dobili takega organista, ki bi imel veselje do društva in bi gospode lahko veliko pomagal. Upamo, da se v doglednem času tudi temu odpomore. Fantje, le pogumno naprej po začrtani poti. Pa kmalu zopet kaj pokažite.

Selca. Izredno živahen je bil občni zbor tukajšnjega katol. slov. izobraževalnega društva na svečnico. Kljub zelo neugodnemu vremenu so se ga vdeležili skoro vsi člani. V novi odbor so bili izvoljeni. Predsednik č. gospod Janez Kepec; podpredsednik Anton Pintar; tajnik č. g. Matej Tavčar; tajnikov namestnik Janez Bešter; blagajničarka Marija Pfajfar; blag. namestnik Janez Nastran; knjižničar Franc Demšar. Naj zanimanje za društvo živi in napreduje v izobrazbo in veselje cele selške fare.

Društvo »Kamnik« je za predpust vprizorilo burko v dveh dejanjih »Anarhista«. Igra je originalna, zelo smešna. Gledalci so se posebno nasmejali pri nji. Spisal je omenjeno burko Jaka Stoka, ki je znan kot humorist že po drugih svojih burkah n. pr. »Trije tički«, »Moč uniforme« itd. Društva bodo gotovo rada segla po ti novi igri, ki ima to prednost, da nima ljubimskih prizorov, ker obsega samo moške vloge.

Iz Žužemberka. Za predpust nam je izobraževalno društvo pripravilo lepo zabavo s svojo prireditvijo v nedeljo, dne 26. januarja. Nudil se nam je mnogovrsten užitek. Slišali smo prav spretno sviranje na pihalno godbo, dalje petje ženskega in mešanega zbora. Ta poslednji je zapel »Mihovo ženitev«, zelo lepo skladbo, ki nudi veliko zabave in užitka. Dekleta so vprizorile veseligr v dveh dejanjih: »Jeza nad petelinom«, fantje pa burko v dveh dejanjih: »Pravica se je izkazala«. Kdor je bil navzoč pri tej burki, ta se je moral iz srca nasmejati, če bi bil še tako slabe volje. Občinstva je bila prostorna dvorana polna.

Dobre knjige

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Družba sv. Mohorja v Celovcu stopa pred Vas z novim vabilom za nabiranje udov Mohorjanov za leto 1913. Ob tej priliki Družba sv. Mohorja v imenu dobre stvari prav vljudno prosi vse častite gospode družbene poverjenike in njene prijatelje, da letos s podvojenimi močmi zastavite Vašo priznano pozhvalnovalnost in naklonjenost za Družbo ter Družbi kolikor mogoče visoko številu udov pridobite. Vemo, da morda nekateri družbeniki niso popolnoma zadovoljni z vsemi knjigami, toda prepričani bodite, da ima odbor Družbe sv. Mohorja v tem oziru zelo težko stališče, a bodite pa tudi uverjeni, da se odbor Družbe sv. Mohorja resno trudi, da bi kolikor mogoče ugodil vsem željam, potrebam in zahtevam celokupnega slovenskega naroda. Družba bo letos izdala »Koledar« z zelo poučljivo vsebino in popolnim imenikom vseh udov, na kar blagovolite vse ude opozoriti, ker so zadnja leta nekateri udje izostali vsled nepopolnega imenika. Imenik v »Koledarju« naj bo res viden znak enotnosti in celokupnosti slovenskega naroda, naj bo vseslovenska naslovna knjiga. Vsi udje brez razlike bodo gotovo z ves ljem brali izvirne slovenske »Pravljice«, nič manj zanimiva in poučna bo v »Večernicah« povest »Mlada Breda«, katere snov je vzeta iz ljudskega življenja. Č. gospod kanonik in profesor dr. Jos. Gruden nam v 3. zvezku »Zgodovine slovenskega naroda« živahno slika kulturno dobo srednjega veka. Knjiga je silno poučna in vsaki slovenski hiši, vsakemu društvu neobdobju potrebna. Letos obhajamo 1600letnjo zmago krščanstva nad poganstvom. To junaško dobo prvih krščanskih viteзов nam slika častiti gospod profesor dr. J. E. Zoré v knjigi: »V tem znamenju boš zmagal«. Vsaka krščanska hiša naj si naroči to lepo, slavnosno knjigo. Družba izda kot šeststo knjigo molitvenik »Krščanska mati« za slovenske žene. Knjiga je jako poljudno pisana in polna lepih, vzgojnih nauk in zgledov. Nobena slovenska hiša, nobena krščanska mati ne sme biti brez te lepe knjige. Krščanskih žer: in mater potrebuje slovenski narod in ako hoče ostati slovensko ljudstvo srečno in zadovoljno, si mora vgojiti krščanskih in slovenskih junakinj in to je namen te lepe knjige. Knjiga ni prirejena samo za žene in mater, temveč sploh za slovensko mladino, zlasti za dekleta. Zato: Marijine družbe, dekliske zveze, sezite pridno po tem lepem molitveniku. So še drugi vzroki, da letos še posebej prisrčno vabimo celo slovensko ljudstvo, da se v čim večjem številu zglašijo za Družbo sv. Mohorja in sicer zato, ker so se tiskarniški stroški in zadnji letih več kot podvojili: plače delavcev, tiskarjev in knjigovezov so se vsled

draginje in moderne delavske organizacije zelo zvišale; cene blagu, papirju, tisku, larvi in podobam (klišejem) so tudi poskočile, tako da je imela Družba zadnja leta, ako je hotela podati udom lepo okrašene knjige, občutno izgubo pri izdaji družbenih knjig. To se pa lahko zabrani na ta način, če se oglasi čim večje število novih udov, ker le pri visokem številu udov bo družba kos velikim stroškom, katere stavijo nanjo moderne tiskarske zahteve. Malenkostno vsoto 2 K utrpí lahko vsaka družina, vsak zaveden Slovenec in Slovenka. — Le če bo število Mohorjanov visoko naraslo, bo Družba tudi lahko zadovoljila svoje naročnike ter novim in starim udom nudila dobrih in krasno opremljenih knjig. Družba ima za bodočnost v svojem načrtu knjige gospodarske, združne, pravne, nabožne, leposlovne in zgodovinsko-kulturne vsebine, in to izpod peres najboljših strokovnjakov in pisateljev. Zato naj se novi udje že zdaj priglašajo in stopijo v družbo Mohorjanov, da bo šel odbor in pisatelji s tem večjim veseljem na delo za krščansko prosveto. Vse častite stare in nove vnete poverjenike iskreno prosimo še enkrat, da iznova letes podvoje svojo delavnost, požrtvovalnost za Družbo, ki je že toliko neprecenljivo dobrega storila za slovensko ljudstvo. Naj bi častiti gospodje poverjeniki po vseh krajih večkrat javno cpezorili slovensko ljudstvo na to velevažno, največje slovensko književno družbo, ki je pravzaprav prava vseslovenska ljudska akademija. Častiti gospodje poverjeniki naj pri vabljenju za Družbo ne pozabijo poudariti tudi dejstva, da je Družba sv. Mohorja prva in največja verska in narodna postojanka, ki vrši z razširjanjem dobrih slovenskih knjig med slovenskim ljudstvom na meji svojo versko in narodno dolžnost. Zato zasluži Družba tem večje podpore, naklonjenosti in pozornosti. Družbeni odbor je v svoji zadnji seji ustanovil za vse umrle dosmrtno ude večno sveto mašo, ki se bo darovala vsako leto dne 24. septembra, to je na dan smrti družbinega ustanovitelja, nepozabnega škofa A. M. Slomška. Zato Družba sv. Mohorja vljudno prosi, da bi se v bodoče vpisalo čim več novih dosmrtnih udov ter tako postali deležni časnih in večnih dobrot in milosti. Konečno prosimo nujno vse častite gospode poverjenike, naj skrbijo za to, da se vsi udje gotovo zglasijo do 5. marca 1913. V velikih, razsežnih in oddaljenih vaseh naj častiti gospodje

poverjeniki poverijo nabiranje udov zanesljivim nabiralcem, katerim poda Družba v jeseni za njih trud po en iztis družbenih knjig ali kak drug lep knjižni dar. Dotične želje naj blagovolijo častiti gospodje poverjeniki na vabilni polji zabeležiti. Družba sv. Mohorja torej upravičeno upa in za trdno pričakuje, da se bo letos število udov znatno zvišalo in tako presešlo dosedaj najvišje število Mohorjanov, kar bo le v čast, ponos in korist slovenskemu narodu. Za ves trud in požrtvovalnost se vsem častitim gospodom poverjenikom Družba sv. Mohorja že vnaprej toplo zahvaljuje: Bog plačaj stoternic! Z Bogom na delo za narod!

Ge'zemandi in Golgata. Premišljevanja bridkega trpljenja N. G. J. K. Poslovenil Fr. Ks. Steržaj. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Cena knjigi v platno vezani z rdečo obrezo 2 K 60 vin, v šagrin z zlato obrezo 3 K 60 vin. Je pač malo premišljevanj, ki bi obvladala človeško dušo z večjo, silnejšo in obenem grenkoljubo silo, kakor ta premišljevanja o Kristusovem trpljenju. Dasiravno nam evangelij pripoveduje trpljenje našega Gospoda s priprostimi, skoro rezkimi besedami, pa se nam vendar priljubi po večkratnem branju — še veliko bolj pa pri premišljevanju. — Velika prednost te nove izdaje je, da ima, četudi je izredno obširna, zelo priročno žepno obliko, ker je tiskana na fin, tenak papir; dodan je seveda tudi popoln molitvenik.

Vojska na Balkanu. Osmi zvezek je izšel in se odlikuje, kakor poprejšnji sešitki, po svoji znanstveni vrednosti in zanesljivih podatkih, pri vsem tem je pa pisan v lahkem, poljudnem slogu, za vsakega lahko umljiv in za vsakega, bodisi izobraženega ali priprostega človeka, enako zanimiv. Zelo lepe, raznovrstne, deloma izvirne ilustracije, dajo delu še prav posebno veljavo in mu zagotavljajo trajno prvilačno moč.

Cena vsakemu sešitku 40 vin. Naroča se delo v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Glasba

Aleluja! Deset velikonočnih pesmi v čast Kristusu od smrti vstalemu. Za mesnani zbor zložil Ant. Grum, regenschori pri sv. Jakobu v Ljubljani. Cena izvodu 1 K 20 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Oblika je

majhna (žepna izdaja), kar bo prav dobro služilo pevcem, ki pojo pri velikonočnih procesijah. — Velika noč je eden največjih praznikov, praznik poln veselja in radosti; morajo biti torej tudi napevi primerno veselega značaja, kakoršni so ti. — Vsi se odlikujejo po lepi melodiji in lahki harmonizaciji, so veseli in krepki. Ker bomo velikonočne praznike letos izvanredno zgodaj obhajali, opozarjamo že sedaj naše cerkvene zборе na ravnokar izišle napeve.

Istodobno priporočamo p. Angelik Hribarjeve postne in velikonočne napeve. Cena partituri 2 K, glasovom 50 vin.

To so najlepší napevi, kar jih je priljubljeni pokojnik zložil, dasi je bil zelo plodovit skladatelj.

P. Angelik je okus našega ljudstva izvrstno poznal, zatorej so se vse njegove skladbe tako priljubile in vdomačile. O njih velja izrek: Kar pride iz srca, gre tudi k srcu.

Kako so prišli Hrvatje pod Ogrsko?

Hrvatje imajo svojo starodavno državo, ki si je do današnjih dni ohranila svojo samostojnost. Da, hrvaška država je celo starejša kot je Ogrska. Okoli leta 900 je bila Hrvaška že močna država, ki je mogla postaviti v boj 60.000 konjenikov, 100.000 pešcev in 80 velikih ladij. Obsegala je vse ozemlje med Dravo in Adrijanskim morjem. Hrvatje so imeli svoje kralje že od leta 900. Najslavnejši izmed njih je Zvonimir, ki se je dal kronati v Salone v Dalmaciji dne 9. oktobra leta 1076 za kralja hrvaškega s krono, ki mu jo je poslal papež Gregor VII. v priznanje njegovih velikih zaslug.

Ko so na Hrvaškem že davno vladali kralji, Ogrska še ni bila kraljestvo. Kraljestvo je postala Ogrska šele leta 1000, ko je vladal na Hrvaškem Držislav. Tako je ogrska država za okroglo 100 let mlajša kot hrvaška.

Kako se je zgodilo, da je prišla hrvaška država v zvezo z Ogrji, v kateri je ostala v nesrečo Hrvatov in Slovencev do današnjega dne?

Do leta 1092 hrvaška država ni imela sploh nobenega stika z Ogrsko. Tega leta pa umre hrvaški kralj Stefan II., ne da bi zapustil postavnega naslednika. Treba je bilo torej izvoliti

Blagoslova dela

Je deležen le tisti, ki gre na delo s polno močjo in zdravjem. Kdor pa trpi n. pr. na skrinastih, protivnih bolečinah ali na posledicah kakega prehlajenja itd., ponavadi ne more vse svoje moči zastaviti za delo.

Tu se izkazuje izkušeno, dobro domače zdravilo, kakor je Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“.

mnogokrat kot zvest pomočnik, ustavi bolečine, krepí mišice in žive in bi zato moralo biti pri hiši. Znana pesnica in pisateljica Pavla Marija Lacroma pl. Egger Schmitzhausen se je v pismu na lekarnarja Fellerja izrazila sledeče: „Sili me, izpovedati Vam, kako neizmerno dobro mi je del Vaš po baronici Freytag dobljeni fluid z znamko „Elsafluid“ zoper nevralgijo v obrazu. Prejmite iz velike trume k hvalebnosti obvezanih ljudi najtoplejšo zahvalo itd. Tisoči enakih izjav iz vseh krogov govorijo za dobro učinkujoče, zdravilno in marsikatero bolečino pomirjujoče domače zdravilo, ki je moremo naro-

čiti 12 malih, 6 podvojnih ali 2 specialni steklenici franko za 5 kron pri dvornem lekarnarju Fellerju v Stubiči, Elsatrg št. 16 (Hrvatsko).

Tudi drugi Elsa-izdelek, in sicer Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko „Elzakroglice“, moramo v poizkušnjo priporočati, ker odkat ga rabimo, imamo popolnoma zdrav želodec in dober tek, uravnano odvajanje in nobenih želodčnih bolečin. Tudi za ta izdelek, od katerega stane 6 škatlice franko 4 krone, da je dobiti pristnega, naj se naroči pri lekarnarju Feller v Stubiči, Elsatrg št. 16 (Hrvatsko).

novega kralja. Toda Hrvatje se niso mogli zediniti za nikogar. Kandidatov pa je bilo veliko. Vsak izmed sedmih banov, ki so imeli, dokler ni bilo nobene kralja, na Hrvaškem vso oblast v rokah, se je čutil sposobnega nositi kraljevo krono. Nastala je državljanska vojska med njimi, kdo bo novi kralj. Zgodilo se je pa, kakor pravi pregovor: Kadar se prepirata dva, tretji dobiček ima. Vladislav, kralj ogrski, je imel za ženo sestro kralja Zvonimira, prednika Štefanovega na hrvaškem prestolu. Ker Štefan ni zapustil nobene sina, je Vladislav trdil, da ima on kot svak kralja Zvonimira pravico do hrvaškega prestola. Hrvatje te pravice niso hoteli priznati. Ker pa se je med njimi vnela državljanska vojska radi Štefanovega nasledstva, je Vladislav porabil to priliko in je z vojsko udaril na Hrvaško, da bi Hrvatje tako prisilil, da ga priznajo za kralja. Vendar ni imel uspeha. Udrl je sicer daleč v hrvaško ozemlje, ni pa mogel zavzeti sedeža hrvaške vlade, ki se je nahajal v Dalmaciji, kajti skoro se je moral vrniti, da brani svoj lastni tron napram tujim napadalcem.

Pozneje se Vladislav ni več vrnil na Hrvaško. Hrvatje po niso tega časa porabili, da bi svoje domače razmere uredili. Hrvaški velikaši so raje videli, da narod pogine, kakor da bi opustili svoje osebne častihlepne namene. Vojškovoali so se eden proti drugemu in na posled je zavladala po vsej državi taka anarhija, da se je več mest dalmatinskega obrežja kar odtrgalo od hrvaške domovine in se postavilo pod protektorat beneške republike. To je bilo leta 1097, pet let po smrti kralja Štefana II.

Ogri so z veseljem gledali na to, kar se je godilo na Hrvaškem. Naslednik Vladislavov, Koloman, je bil mož velikih zmognosti. Ta se je zopet z vso odločnostjo povrijel misli svojega očeta, češ, da ima pravico do hrvaškega prestola. Da bi lažje dosegel svoj namen, se je zvezal z Benečijo, ki se je bala, da izgubi ravnokar pridobljena mesta v Dalmaciji. Pogodba je bila sklenjena in podpisana leta 1101. Zato da je Benečija obljubila, da bo v slučaju vojske med Ogrsko in Hrvaško ostala nevtralna, ji je Koloman prepu-

V boju proti jetiki.

Samo razmeroma malo je rodovin, ki bi ne bile že na jetiki izgubile kakega svojega člana.

Kakor je človeštvo staro, se mora že boriti proti temu zavrtnemu sovražniku, ne da bi se bilo doslej posrečilo doseči končno zmago: proti že bolj razviti tuberkulozi ni leka. Vendar pa uspešen boj v posameznem slučaju ni izključen, seveda je treba napraviti naskok, dokler je nasprotnik še slaboten, t. j. dokler se bolezen šele razvija. Saj se le prerada sama izda in ako se katar noče umakniti in kašelj ne prejenjati, je treba največje previdnosti.

Ne čakajmo pa zastonj, da se zlo samo zboljša, nego zatecimo se do po-

stil celo dalmatinsko obrežje, češ, da ne bo nikdar zahteval, da bi Dalmacija pripadala k hrvaški državi, če postane on kralj hrvaški. Tako je Koloman Dalmacijo že naprej prodal Benečanom, še predno jo je imel.

Ko si je tako zagotovil, da mu Benečija ne bo nagajala, če napade z oboroženo silo Hrvatje, je zbral svojo vojsko in prekoračil reko Dravo, ki od davnih časov dela mejo med obema državama. Tu se mu je postavila nasproti hrvaška armada. Te se je Koloman ustrašil. Zato se mu je zdelo bolj pametno pogovoriti se s Hrvatji. Morebiti se bo dalo Hrvatje pogovoriti, da njega, ogrskega kralja, priznajo tudi za svojega kralja, češ, saj ni treba, da bi Hrvaška pri tem izgubila svojo samostojnost. Tako si je mislil. In mesto da bi se spustil v boj, je poslal k Hrvatom odposlanca, naj z njim sklenejo svobodno pogodbo in zvezo. Hrvaška ostane samostojna, on pa bo obenem kralj hrvaški in ogrski.

Načrt se mu je dobro posrečil. Hrvatji so se čutili zelo počaščene. Naveličani so bili vednih preprirov med hrvaškimi velikaši za kraljevo krono. Pri tem so zanemarili brambo dežele, ki je imela prestajati vedne napade od Benečanov in križarskih vojsk, ki so hodile čez Hrvaško proti Palestini. Da bi zavladal enkrat mir, so Hrvatji sklenili sprejeti Kolomanovo ponudbo. Narod, ki je stal še pod orožjem, se je zbral v velik narodni sabor kar na bojnem polju in Hrvatji so pod vtisom velikega dogodka kar na mestu soglasno oklicali Kolomana za hrvaškega kralja. Izgovorili pa so si izrecno, da sicer ne marajo nobene zveze z Ogrsko.

Odposlanstvo dvanajstih odličnih Hrvatov se je takoj podalo h Kolomanu, da ga o tem obvesti. Ta jih je nad vse prijazno sprejel in pogodbo so takoj spisali in podpisali. To je bilo leta 1102 v Križevcih na Hrvaškem.

Vsebinska te pogodbe se da, čeprav se je izvornik izgubil, še dosti natančno dognati. Iz nje je razvidno, da Madjari niso nikdar hrvaške države z vojsko podvrgli, marveč so Hrvatji prostovoljno stopili v zvezo z Ogrsko, misleč, da bodo našli v Madjarih zveste zaveznike.

močka, čigar preiskušena zdravilnost in popolna nestrupenost je dognana.

Tak pomoček pa je Sirolin „Roche“, ki ga vsak dan odreja odlični zdravniki. S tem izdelkom dosledno izvedeno zdravljenje vede vselej do zaželjenega uspeha: Kašelj pojenja, sapa je lažja, duševna potrtost se umakne novemu veselju do življenja. Kdor je zadosti moder in previden, že pri najmanjšem prehlajenju sopil prične z rabo Sirolina „Roche“, ki se zaradi dobre slasti uživa prav pripravno. Njegov tek pospešujoči učinek jamči dobro podlago za boljše prehranitev, ki ji je ob času boleznih vedno treba pomoči, pa tudi sploh vidno pospešuje splošno počutenje. Poleg dvignjenja slasti do jedi in prehranitve, ki je zlasti pri jetični-

Toda en del Hrvatov se nikakor ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi se hrvaška krona blestela na glavi tujca. Zato je sklenil raje umreti, kakor pa dopustiti, da se izvrši taka pogodba. Prilika se je kmalu ponudila.

Koloman, kot odločen mož, se je takoj, kakor hitro je bila pogodba s Hrvatji podpisana, podal k svoji armadi. Ta se je združila s hrvaško in Koloman je nato odkorakal na čelu obeh armad proti dalmatinskemu obrežju, da bi se dal tam kronati za hrvaškega kralja, kakor je to bila pri Hrvatih navada. Na poti v globokih soteskah Velebita ne daleč od Gvozda se mu je postavil nasproti Peter Svačić s svojimi somišljeniki. Tega je bil oklical za kralja hrvaškega tisti del Hrvatov, ki ni hotel priznati s Kolomanom napravljene pogodbe. Petrova četa ni bila velika. Zato tudi boj, ki se je vnel, ni trajal dolgo. Bil pa je zato tem bolj krvav. Do zadnjega vsi so popadali. Niti eden ni ušel smrti. Tako je poginil Peter Svačić, zadnji narodni kralj hrvaški. In kar je najbolj žalostno: ubili so ga Hrvatje sami. Kajti zgodovina pripoveduje, da se mažarska vojska v ta boj ni nič vmešala. Hrvaška armada je sama premagala Svačića.

Od tega časa vladajo nad Hrvatji madjarski kralji. Spomin na Petra Svačića pa se je ohranil med ljudstvom v nebrojnih narodnih pesmih. Njegovo ime velja še danes kot znak narodne neodvisnosti in samostojnosti.

Po smrti Svačića ni bilo nikogar več, ki bi se bil ustavljal kronanju Kolomana za hrvaškega kralja. V starodavnem mestu Belgradu ob Jadranskem morju, ki so ga pa pozneje, v 12. stoletju, razrušili Benečani, se je izvršilo kronanje. To se je zgodilo l. 1102. Koloman je sicer prisegel ravno tako kot prejšnji narodni kralji, da bo varoval samostojnost hrvaške države. Vendar vsi so čutili, da se je nekaj na Hrvaškem izpremenilo. In res. Ko je Koloman slovesno potrdil narodu vse pravice, se je vrnil na Ogrsko. Tam pa je izpremenil svoj stari naslov »kralj Ogrski« v novega, bolj značilnega. Odslej se je imenoval: Po božji milosti kralj Ogrske, Hrvaške in Dalmacije.

kih največje važnosti. Sirolin „Roche“ že po kratki rabi povzroči dalj trajajočo odpornost, zlasti sopil. Tako Sirolin „Roche“ deluje skoro trajno.

Kako visoko je vobče ceniti vrednost Sirolina „Roche“, se lahko razvidi iz dejstva, da se prodaja že več nego 300 ponaredb, ki jih ponujajo pod enako zvonečimi imeni, katerih sestava pa po kakovosti daleč zaostaja za originalnim izdelkom.

Zatorej kadar kupujete, v lekarni izrečno poudarite Sirolin „Roche“, zahtevajte ga in ne dajte si natveziti ničesar drugega. Sirolin „Roche“ je po današnji vednosti pripoznanih raziskovalcev najuspešnejše sredstvo proti pljučnim boleznim in jetiki.

Od tega časa so Hrvatje ostali pod vlado ogrskih kraljev. Madjari pa so se tekom časa izpremenili iz zaveznikov v najhujše zatiralce hrvaškega naroda, ki so mislili samo na to, kako bi polagoma uničili hrvaško državno samostojnost. To se jim pa ni posrečilo. Hude borbe je morala sicer Hrvaška prestopiti v boju z Madjari za svojo samostojnost. Dostikrat so Madjari že mislili, da so Hrvaško uničili, da je ni več. Ali ravno v odločilnih trenutkih se je hrvaška država dvignila in pokazala, da še obstoja. Vse kaže, da ni več daleč čas, ko bodo Hrvatje v družbi s Slovenci staro svojo državo obnovili pod žezlom našega vladarja.

ZAUPNIKI S. L. S.

Zaupniki S. L. S. v Logatcu so nabrali za **Ljudski sklad** 25 K in jih izročili po županu J. Slavcu. Posnemajte vsi ta zgled in nabirajte med vsemi somišljeniki in ob vsaki priliki za strankino blagajno. Prispevke sprejema tajništvo S. L. S. Miklošičeva cesta št. 6, kjer so na razpolo tudi nabiralni bloki.

Najnovejše vesti.

Dunaj, 4. februarja. Kardinal dr. Fran Nagl, dunajski nadškof in bivši škof tržaški je umrl danes zjutraj ob 1. uri po krajšem bolehanju.

Kardinal dr. Nagl.

Sofia, 4. februarja. (Oficielno.) Operacije pred Odrinom so se včeraj ob 8. uri začele in se mesto obstreljuje.

Berolin, 4. februarja. »Berliner Lokalanzeiger« se preko Sofie iz Svilena (Mustafa-Paša) poroča, da se je tam ob 9. uri zvečer čulo ljuto grmenje topov iz Odrina.

London, 4. februarja. »Daily Mail« poroča: Odrin se bo le par dni držal. Živil tako primanjkuje, da so začeli zadnje dni klati konje.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Iz Tržiča. Več vložnikov se pritožuje, da jim ondotna liberalna posojilnica tudi na zahtevo noče izplačati vlog. Izgovarjajo se, da sedaj ni teča, sedaj zopet onega in drugo. Vprašujejo, kaj jim je storiti. Odgovor: Posojilnica se sme držati gotovega roka, n. pr. mesec ali dva, po preteku tega pa mora izplačati zahtevane vloge.

Od Pivke. Zadeva se mora naznaniti, s pričami podprta, naravnost c. kr. poštenu ravnateljstvu v Trst. To bo pomagalo.

„CAS“
znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5K na leto. Naročnino prejema upravičeno v Ljubljani.

Kuverte s firmo'

- - pisma, - -
- račune itd -

izvršuje natančno po naročilu :

: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Ta inserat

mora zanimati vsakega izobraženega človeka. To morate vedeti, ako polagate važnost na higieno svojega telesa, da je v vaši hiši zanesljivo razkuževalno sredstvo neizogibno potrebno. Bolezni kakor kolera, vročinska bolezen, ošpice, škrlatinka, kosa, ranitve, opečenine se zgodijo pogosto; za desinfekcijo ob bolniški postelji, za antisepične obveze ran in oteklin, pri vseh vrstah desinfekcij in razkužitev je najboljši znanstveno mnogokrat preizkušeni in po vsem svetu za najboljšo desinfekcijo sedan/ost priporočeni

LYSOFORM

ker učinkuje hitro in zanesljivo, ker ga skoro vsakdo lahko rabi, prijetne aromatično diši, se vpliva dražljivo na kožo in je napoljen jako cenā, ga priporočajo skoro vsi zdravniki in povsod radi rabijo. V originalnih steklenicah (zeleno steklo) z navodilom se dobiva steklenica po 100 gramov za 80 vin. po vseh lekarnah in drogerijah monarhijske.

Pomnite, da Lysoform zopni duh in pot hitro in zanesljivo odstrani!

Počeno in odličnega zdravnika spis. brošuro »Zdravje in desinfekcija« dobite zastonj od kemika C. A. Hubmann, referent »Lysoformwerke«, Dunaj XX. Petraschgasse 4.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 4. februarja 1913.

Deželni pridelki:	Cena		Živina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	22	80	Živa vaga:		
Rž	20	70	Goveda pitana	88	—
Ajda	21	40	Teleta težka	109	—
Jecmen	19	50	Teleta mala	102	—
Oves	20	70	Prešiči	126	—
Proso belo	22	30	Koštruni	100	—
Proso rumeno	19	70			
Koruza stara	21	10	Kuretnina in drugo:		
Koruza nova	17	20	Maslo kuhano od		
Leča	24	70	K 290— do	280	—
Grah	27	60	Maslo surovo od		
Leneno seme	40	—	K 290— do	320	—
Grasica	19	30	Sianina sveža(špeh)	156	—
Domaćn detelja	166	—	Sianina prekajena	166	—
Fizol Ribničar	27	—	Mast svinjska	171	—
Fizol Prepelčar	32	—	Loj	94	—
Fizol Mandolon	28	—	jajca 100 komadov	7	60
Cebula	10	—	Štanci	1	50
Krompir	8	—	Gotobi	—	80
Zelje sveže	—	—	Raca	3	50
Zelje kislo brezsolno	10	—	Gos	6	—
Repa gorenjska	—	—			
Repa sveža	—	—	Kolonijalno hlago		
Repa kisla brezsolna	9	40	na dobelo:		
Branje	30	30	Riž Rangon od		
Kumna	88	—	K 85— do	45	—
Oreži	07	—	Kava Santos od		
Gobe suhe	—	—	K 370—	300	—
Suha bruske	—	—	Sladkor	82	85
Suha češnje	—	—	Petroleji	43	50
Ježice	—	—			
Zelod	—	—			
Smrekovi storži	7	—			
Seno	5	70			
Slama	8	—			
Stelja	2	80			

PREKLIC.

Podpisani preklieujem vse žaljivo besede, ki sem jih govoril zoper Andreja Štrabelj, posestnika v Rudniku št. 10.

342

ANTON GOLJ, posestnik v Rudniku št. 8.

Živiljenjsko vprašanje
MATEJE za vsakega MATEJE

je zdrav želodec. Zatorej je človeška dolžnost, ga ohraniti ali pa, ako je nastalo že nesoglasje, odpomoči.

Glasom brezštevilnih zahvalnic so se izobno omenilo pri zboljanju teka, odstranitvi slabe prebave, zaprtja, polhanja, zopernega okusa, raznih bolečin zaradi motenja v prebavi že več kot tri desetletja

BRADY-jeve želodčne kapljice

proji Marijacejske kapljice imenovane, kot najzanesljivejše domače sredstvo proti želodčnim boleznim pri otrocih in odraslih

Varnjate se enakoglasceh se ponarobih in potvar ter pazite na zraven stoječo varstveno znamko Matere Božje z Detetom na česnici **Matere Božje** in na podpis **W. S. Brady**

Dobiva se v lekarnah in steklenicah po 99 vinarjev in K 1.00. - Razpošlila je province lekarnar **C. Brady, Dunaj I, Fleischmarkt 2|387** (6 steklenic K 6.40 in dvojnotno steklenico K 4.80 franko vseh stroškov). 3222

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 29. januarja: 28, 77, 45, 25, 66.

Dunaj, 2. februarja: 27, 80, 58, 7, 19.

Mlinar

z dobrimi spričevali, priletan mož al zakonci brez otrok se sprejme takoj v grajščini Boštanj pri Grosupljem.

„Poskoči možiček“

Najnovejša in najbolj zabavna družabna igra. — Za odrasle kakor tudi za otroke je najlepša in najbolj zanimiva zabava naša nova, izredno prijetna družabna igra: „Poskoči možiček“, ki se je lahko udeležijo poljubno številni oseb. Za druživa, klubov, kazine, gostilne, pa tudi za vsako rodbino zelo zabavna in razvratna. Zelo fino izdelana kompl. z navodilom le K 3.—. Prodaja po povzetju razpisalnice novosti **M. Svoboda, Dunaj III. 2 Hiesg. 13-404.**

Istrijsko dobro, VINO

372 belo in rdeče po 45 K hektoliter oddaja od 56 litrov naprej **Josip Dellavedova, Iscla, Istra.**

Vsak naročnik mora poslati na postajo Isola svojo posodo. Vzorci se pošiljajo le proti vposlatvi 40 vin. v znamkah.

Lepo posestvo na prodaj!

Proda se posestvo iz proste roke, ki je v jako dobrem stanu; lahko se redi osem glav živine. Cena je 9000 K. Posestvo je tri četrt ure hoda od Litije v prijazni in solčni župniji Štanga.

Tozadevna pojasnila daje posestnik **Ant. Krašovec Dragovško 49, pri Litiji.**

Pozor pred ženitvijo!

pri nakupu oprav. Moja tkalnica za platno in damast p. s. s. s. naravnost zasebnikom namizno in posteljno perilo polovico cenete. Vrsko namizno perilo! Trajno trpežna platnina!

Wimburškega platna ostanki
8-14 m dolgi, le katni vrste za najfin. perilo se nabirajo in prodajam zvoji za poskušno 30 m, 1 meter 55 vin. pri dobri. Icautov preoslate posamkose študi 3 kose od 1 vzorca

skoro zastonj
brisače, težke, bele. Čisto platneno vrste (pri odjemu 2 kom.) kos 56 vin. - Lamast namizni pri in servilni, čisto platno, moderni vzorci, pri odjemu 3 namiznih prtov 1 kos le K 2.90, pri odjemu 12 servilnih 215(15) cm pri odjemu 6 kosov 1 kom. K 2.80. Novosti baranta, fluseje za srajce in bluze. Pošljite po povzetju. Za n. primerno denar nazaj. Vzorci na željo. Ostanki zelo ceno.

Tkalnica za platno Endolf Prochaska, Kraljevidravec št. 3. Češko-